

DZIENNIK BYDGOSKI

Wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.
Do „Dziennika“ dołącza się co tydzień „SPORT POMORSKI“.
Redakcja otwarta od godziny 8—12 przed południem i od 5—6 po południu.
Redaktor naczelny przyjmuje od godziny 11—12 przed południem.
Rękopisów niezamówionych nie zwraca się.
Redakcja i Administracja w Bydgoszczy, ulica Poznańska 30.
Filje: w Bydgoszczy, ul. Dworcowa 2 — w Toruniu, ul. Mostowa 17
w Grudziądzu, ul. Grobłowa 5.

Przedpłata wynosi w ekspedycji i agenturach 3.00 zł. miesięcznie, 9.00 zł. kwartalnie, przez pocztę w dom 3.36 zł. miesięcznie, 10.08 zł. kwartalnie.
Pod opaską: w Polsce 7.00 zł., za granicę 9.50 zł. miesięcznie.
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci niemają prawa do odszkodowania.

Telefony: Redakcja 326, Naczelny redaktor 316, Administracja 315, Buchalterja 1374. — Filje: Bydgoszcz 1299, Toruń 800, Grudziądz 294.

Numer 289.

BYDGOSZCZ, sobota dnia 15 grudnia 1928 r.

Rok XXII.

Spór polsko-litewski a Rada Ligi Narodów.

Waldemarasowi nie chodzi wcale o Wilno, a tylko o wicherzenie — pisze prasa angielska.

Lugano, 14. 12. (tel. wł.) Dalszy ciąg dyskusji w sprawie sporu polsko-litewskiego oczekiwany jest na dzisiejszym posiedzeniu Rady Ligi. Wczoraj wieczorem odbyła się u Brianda konferencja poświęcona tej sprawie. Prawdopodobnie sprawozdawca sporu polsko-litewskiego postawi wniosek, aby dalsze rozważania w tej sprawie przekazano komisji komunikacyjno-tranzytowej Ligi Narodów.

Londyn, 14. 12. (tel. wł.) Cała prasa

angielska umieszcza krytyczne opisy wystąpienia Waldemarasa w Lugano. „Times“ pisze, że Waldemarasa jest narzędziem interesów, którym zależy na przedłużeniu sporu polsko-litewskiego. „Manchester Guardian“ zaś zaznacza, że Waldemarasowi zupełnie nie zależy na Wilnie, lecz chce on dla nienawiści do Polski budować nieistniejący nacjonalizm litewski. Naogół prasa angielska przewiduje, że wyniki konferencji w Lugano będą nikie.

Boliwia rwie się do wojny.

Wszyscy rezerwiści zmobilizowani. — Nowy gabinet w Boliwii

Londyn, (AW) Ostatnie wiadomości, które nadeszły do Nowego Jorku wskazują, iż wojowniczy nastrój ludności Boliwii potężnieje z każdą godziną. Boliwia przygotowuje się do wojny, mimo to, że delegat jej powrócił na kongres Panamerykański i bierze w dalszym ciągu udział w jego pracach. Boliwijski sztab generalny ogłosił wczoraj mo-

bilizację wzywając wszystkich rezerwistów pod broń. Gabinet Boliwii podał się do dymisji, aby umożliwić utworzenie się rządu koalicyjnego opartego na wszystkich partjach politycznych. Narodowy komitet Czerwonego Krzyża poczynił przygotowania w celu zapewnienia pomocy rannym.

Wojna jest nieunikniona.

Nowy Jork, (AW.) Cała prasa tutaj szła zajmuje się konfliktem między Paragwajem a Boliwią. Według doniesień pism w stolicy Boliwii La Paz urzędowo są specjalne kursy w celu wyszkolenia pewnej liczby sanitariuszek, któreby były potrzebne w razie wojny. Wyższe szkoły medyczne otrzymały rozkaz przydzielenia swoich słuchaczy do odpowiednich oddziałów wojskowych. Zdaniem posła paragwajskiego w Waszyngtonie wojna jest nieunikniona. Podkre-

ślają fakt, iż w chwili obecnej Boliwia może wystawić armię w liczbie 105 tysięcy żołnierzy, podczas gdy armja Paragwaju na stopie wojennej wynosi jedynie 50 tysięcy żołnierzy. W kołach politycznych podkreślają fakt, że rząd Boliwii wysłał obszerny memoriał do sekretarjatu Ligi Narodów, ale jednocześnie nie wycofał swego delegata z kongresu panamerykańskiego, który odbywa się obecnie w Waszyngtonie.

Odpowiedź powaśnionych państw do Ligi Narodów.

Lugano, 14. 12. (tel. wł.) Wczoraj nadeszła do sekretarjatu Ligi Narodów depesza z odpowiedzią Boliwii i Paragwaju. Podczas gdy rząd boliwijski potwierdza tylko odbiór depeszy rady Ligi i zapowiada nadesłanie odpowiedzi w ciągu najbliższych dni, rząd Paragwaju

stwierdza, że zatarg został wywołany przez Boliwię, a jego stanowisko jest zupełnie poprawne. Rząd paragwajski uznaje jednak, że jako członek Ligi Narodów zobowiązany jest do pokojowego załatwienia sprawy.

Niezabytowski da sobie radę ze swym przyjacielem Polakiewiczem Tak powiedział w komisji budżetowej. — Gdy więzień otrzymuje urlop...

Warszawa, 14. 12. (tel. wł.) Na wczorajszym posiedzeniu komisji budżetowej zakończono dyskusję nad budżetem ministerstwa rolnictwa. Przemawiał raz jeszcze min. Niezabytowski, który m. i. ostro rozprawił się z posłem Polakiewiczem (B. B.) Poseł ten bowiem na jednym z poprzednich posiedzeń zarzucił ministrowi rolnictwa stronniczość w rozdzielaniu subwencji dla organizacji rolniczych. Min. Niezabytowski wczoraj rzekł: Mogę powiedzieć to, że „Boże nas uchroni przed dobrymi przyjaciółmi, bo z wrogami sami się rozprawimy. Myślni mówią, że stary wilk nie boi się zagłady ani naganki, a ponieważ

pan jest świetnym myślnym, przestrzegam, że mi pan nie da rady“.

Słowa te wywołały oczywiście duże poruszenie wśród członków komisji. Głosowanie nad budżetem ministerstwa rolnictwa odroczone.

Na posiedzeniu popoł. przystąpiono do budżetu min. sprawiedliwości. Referent tego działu pos. Rozmarzyn (Koło Zyd.) przedstawił cyfry tego budżetu. Dochody wynoszą 33 milj. zł., wydatki zaś 116 milj. zł. Na uposażenie przewidziano 76 milj. zł., t. j. o 3 miliony więcej, niż w roku ubiegłym, gdyż mają być utworzone nowe etaty 150 sędziów i prokuratorów,

300 urzędników i 100 funkcjonariuszy niższych.

Omawiano również głośną już nawet w prasie zagranicznej sprawę urlopu mordercy z ulicy Foksał w Warszawie, t. zw. Hibka-Warjata Referent wyjaśnił, że sprawa przerywania kary uregulowana jest rozporządzeniem Prezydenta Rzplitej Jeżeli podsądny był skazany na karę wyższą niż 8 lat, to przerwa może nastąpić po porozumieniu się ministra sprawiedliwości z ministrem spraw wewnętrznych. Hibek (Ritter) udał się do Niemiec, gdzie władze polskie straciły go zupełnie z oka, tak, że żywiono już poważne obawy, gdy przypadkowo wpłatał się w sprawę ulicy Foksał.

Referent prosił ministra o dokładne wyjaśnienie w tej sprawie.

Minister Meysztowicz oświadczył, że Rittner leżał w szpitalu, wychudł jak kościotrup i miał kończyny sparaliżowane. Takie orzeczenie wydali lekarze, okazało się jednak, że się pomylili...

Posel Libermann (P.P.S.) zapytał, kiedy człowiek skazany na dożywotnie więzienie musi odsiedzieć odroczonej karę. W Austrii n. p. raz cesarz darował takiemu skazańcowi połowę kary i ministerstwo głowiło się, jak ma tę połowę obliczyć. W końcu rabin orzekł, że skazaniec ma na przemian przez dzień siedzieć, a przez dzień być na wolności...

Rokowania w sprawie opróżnienia Nadrenji

oraz spłat długów reparacyjnych mają być przeprowadzone jednocześnie.

Paryż, (AW) Francuski korespondent „Daily Mail“ donosi z Lugano, iż podczas dwugodzinnej konferencji między Briandem i Stresemannem francuski min. spraw zagranicznych zupełnie wyraźnie podkreślił, iż rokowania w sprawie opróżnienia Nadrenji oraz spłat

długów reparacyjnych winny być przeprowadzone jednocześnie. Jak wiadomo, korespondenci pism berlińskich m. in. „Vossische Zeitung“ twierdzili, iż na wczorajszym spotkaniu między Briandem a Stresemannem omawiana była sprawa rozdzielenia tych dwóch kwestji.

Wybory w Rumunji.

Walne zwycięstwo stronnictwa rządowego.

Bukareszt, (AW) Przebieg wyborów był w całym kraju zupełnie spokojny. Rząd i narodowe stronnictwo chłopskie odniosły wspaniałe zwycięstwo, bo przypadło na nie około 85% wszystkich głosów. Wobec tego na 387 mandatów stronnictwo rządowe otrzyma co najmniej 360 głosów. Liberali według do-

tychczasowych obliczeń otrzymali 8% głosów, stronnictwo węgierskie i siedmiogrodzkie 2%, komuniści ponieśli zupełną klęskę i nie będą wcale reprezentowani w izbie. W całym kraju zdobyli oni zaledwie 35.000 głosów. W Besarabji zwyciężyło wszędzie stronnictwo rządowe.

Niema zbliżenia niemiecko-włoskiego.

Wystąpienie Stresemanna w Lugano nie odniosło pożądanego skutku.

Lugano, 14. 12. (tel. wł.) Po śniadaniu, wydanem wczoraj przez Brianda, dla 14-tu przedstawicieli Rady Ligi odbyła się półgodzinna konferencja Brianda i Chamberlaina ze Stresemannem. Szczegóły rozmów trzymane są w tajemnicy. Zapytany przez dziennikarzy Briand powiedział tylko tyle, że każdy minister obstawał przy swoim zdaniu, wobec czego należy szukać praktycznego wyjścia.

Biuro Wolffa wydało po tem spotkaniu komunikat, w którym mówi, że przedmiotem rozmów była kwestja stosunku francusko-niemieckiego oraz rezolucja genevska z września.

Następnie konferencja 3-ch ministrów nie jest przewidziana. Dalszy ciąg narad odbywać się będzie w drodze dyplomatycznej. Minister Zaleski konferował wczoraj w południe z Briandem a następnie z Chamberlainem.

Berlin, 14. 12. (tel. wł.) Wielkie niezadowolenie wywołał w Berlinie artykuł „Giornale d' Italia“, który stwierdza bankructwo niemieckiego stanowiska w Lugano i utworzenie jednolitego frontu angielsko-francusko-włoskiego. Artykuł ten spowodował po prostu zamieszanie, w szerokich kołach politycznych Berli-

na, gdyż spodziewano się, iż w Lugano przyjdzie do ściślejszego zbliżenia między Niemcami a Włochami.

Król angielski zdrowszy.

Londyn (AW) Według ostatniego biuletynu stan zdrowia króla po operacji nieco się polepszył, ale zachodzi zawsze bardzo poważne niebezpieczeństwo katastrofy.

Hermes przyjeżdża znowu do Warszawy.

Warszawa, 14. 12. (tel. wł.) Dr. Hermes ma w niedzielę ponownie przyjechać do Warszawy.

Telefon Warszawa—Bruksela.

Warszawa, 14. 12. (tel. wł.) Wczoraj odbyła się próba rozmowa telefoniczna między Brukselą a Warszawą, na dziś zaś zapowiedziano generalną próbę. Rozmawiać będzie minister Miedziński z posłem polskim w Brukseli.

Miljonowe zakupy sowieckie w Łodzi.

Warszawa, 14. 12. (tel. wł.) Sowiecka misja handlowa w Warszawie dokonała w Łodzi zamówień na około 400 tys. dolarów. Towar został nabyty w fabrykach: Scheiblera i Grohmana, Geyera oraz Leonarda na kredyt 18-miesięczny.

Ze zjazdu starostów i prezydentów Pomorza w Toruniu.

Dłuższe przemówienie wojewody Lamota. — O ujednostajnienie elektryfikacji Pomorza. — Różne sprawy.

Toruń. (Tel. wł.) Dnia 13 bm. w Toruniu rozpoczął się w auli Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego dwudniowy zjazd starostów, prezydentów miast i delegatów samorządów powiatowych Pomorza. W zjeździe wzięli udział również delegaci ministerstw, przedstawiciele organizacji społecznych i prasy. Zjazd zagał p. wojewoda Lamot, przemówieniem, które dajemy w streszczeniu:

Ziemia Pomorska — mówi p. wojewoda — jest fundamentem węgielnym państwa polskiego. **Ilekróć Polska zapomniała o Pomorzu, tylekróć państwo chwiało się w swych podstawach.** Dziś już niema potrzeby powtarzać prawd o szczególnem znaczeniu Pomorza, gdyż są one znane i naogół doceniane. **Pogłębianie i zrozumienie tych prawd jest jednak konieczne,** bowiem chodzi tu o **podstawy bytu państwa** w życiu narodów. Naród dochodzi do największego rozkwitu, społeczeństwo do dobrobytu, gdy stosunek obywateli do państwa był ofiarny, pozbawiony momentów egoistycznych. Od dwóch lat wracamy do najpiękniejszych czasów przeszłości, do oparcia bytu państwa na właściwym zrozumieniu obowiązków obywateli wobec państwa. Chodzi o **wychowanie państwowe społeczeństwa,** o stworzenie stosunku, opartego nie na interesie, a na sumieniu i miłości Ojczyzny. Panowie mają obowiązek pracować w tym kierunku, lecz zacząć musimy od siebie. Nie suchy formalizm, lecz nieustanna troska o dobro państwa winna decydować o poczynaniach samorządu.

Po przemówieniu p. wojewody prezes Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego p. **Donimirski** wygłosił obszerny referat o współdziałaniu samorządów terytorjalnych w pracach nad podniesieniem rolnictwa. Referent uważa za konieczne wstawienie do budżetu samorządów pewnych kwot, potrzebnych na utrzymanie specjalnych instruktorów rolniczych, którzy pod ogólnem kierownictwem Pomorskiej Izby Roln. i PTR pracować będą nad rozwojem rolnictwa pomorskiego.

Następnie **ks. Żynda** wygłosił referat o zadaniach samorządu w zakresie organizacji oświaty pozaszkolnej. Organizacja ta ma wyglądać następująco: Całą akcją kierować ma wydział oświaty pozaszkolnej przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego. Organem doradczym wydziału ma być oświatowa komisja wojewódzka, składająca się z przedstawicieli 8 najpoważniejszych organizacji oświatowych. Przy wydziałach powiatowych istnieć mają powiatowe komisje oświatowe z fachowymi referentami na czele. Akcję tę finansować mają samorządy powiatowe, przy czem ministerstwo oświaty obiecuje daleko idącą pomoc także materialną. Oba te referaty i streszczone w nich postulaty zjazdu przyjęł zyczliwie.

Po przerwie obiadowej rozpatrywano działalność związków elektryfikacyjnych powiatów. Zagał obrady p. wojewoda Lamot, podkreślając konieczność uzgodnienia programu trzech istniejących na Pomorzu związków elektryfikacyjnych z ogólnym planem elektryfikacji Pomorza, przy czem zwrócił uwagę na realne możliwości zamierzeń elektryfikacyjnych.

P. starosta **Ossowski** scharakteryzował działalność związku powiatów toruńskiego, świeckiego i chełmińskiego, podając historję tworzenia się tego związku, który zainicjowany został przed wojną, jednakże zamierzenia mogły być zrealizowane dopiero za czasów polskich i dzięki pożyczce Banku Komunalnego w Warszawie. Związek ten w r. 1923 uzyskał należyte podstawy do rozwoju. W latach ostatnich Związek elektryfikacyjny wymienionych powiatów uwolnił się od zależności finansowej wobec Niemców, spłacając całkowicie dawny dług niemiecki. Związek stara się pokryć całkowitą ilość zapotrzebowanej energii przez elektrownię w Gródku, która oświadczyła gotowość dostar-

czenia 5 milionów kilowatgodzin, jednakże związek uznał za konieczne budowę zakładu wodnego i stacji rozdzielczych.

Następnie **dr. Prądzyński**, starosta wąbrzeski zdał sprawozdanie z działalności Związku Elektryfikacyjnego, obejmującego powiaty wąbrzeski, brodnicki, lubawski i działowski na Pomorzu, oraz dwa powiaty sąsiedniego województwa, a mianowicie Rypin i Lipno. Ten ostatni związek pragnie budować elektrownię w Elgiszewie, korzystając z Drwęcy jako środka energii, przy czem budowa tej elektrowni kosztowałaby do 6 milionów złotych. P. starosta **Prądzyński** zwrócił uwagę na projekt budowania kolejki elektrycznej do Włocławka celem polepszenia komunikacji powiatów sąsiednich z Pomorzem.

Następnie starosta **dr. Weiss** scharakteryzował działalność i plany Związku Elektryfikacyjnego powiatów sępoleńskiego, tucholskiego i chojnickiego, który znów projektuje budowę elektrowni nad Brdą pod Miłowem w pow. tucholskim lub Łyskowie.

Ponadto p. prezydent miasta Grudziądza **Włodek** uzupełnił obszernie sprawozdania charakterystyką działalności elektrowni grudziądzkiej, która obsługuje miasto i powiat, korzystając z energii elektrycznej w Gródku, przy czem obie elektrownie wzajemnie udzielają sobie prądu. Elektrownia gru-

dziańska dała w 1921 r. 2 600 000 kilowatgodzin, w 1927 r. 7 000 000 kwg. i w 1930 r. potrzeba będzie około 12 000 000 kwg., wobec czego elektrownia Gródek, nawet po wybudowaniu elektrowni w Zurze nie zdoła obsłużyć miasta i powiatu grudziądzkiego, więc przewidziane jest znaczne rozszerzenie elektrowni grudziądzkiej.

Na zakończenie p. wojewoda Lamot zwrócił uwagę, iż można liczyć się z wielkimi planami w przyszłości, jednakże należy brać pod uwagę przedewszystkiem dzisiejsze potrzeby ludności. W dyskusji p. starosta **Bederski** z Nowego miasta zaproponował konkretnie, aby utworzyć stałą komisję porozumiewawczą związków elektryfikacyjnych powiatów i elektrowni Gródek.

W punkcie następnym poruszono wytyczne dla zamierzeń budżetowych na rok 1929/30. Wojewoda zwrócił uwagę na konieczność poparcia w pierwszym względzie następujących organizacji społecznych: **ZOKZ, Komitetu Floty Narodowej**, (który zbudować ma statek „Pomorze”, jako fundację dla uczczenia 10-lecia Niepodległości), **LOPP, stowarzyszeń PW i WF**, oraz instytucji oświatowych (na te ostatnie cele może dać 10% do budżetów Ministerstwa W. R. i Ośw. Publ.).

W sprawie akcji przeciwegazowej zabrał głos p. naczelnik Zapala, wyjaśniając, iż władze wojskowe i administracyjne oraz samorządy winne współpracować w tej dziedzinie z **LOPP**, jako organizacją społeczną. Wreszcie p. starosta **Bogacz** i p. starosta **Pilachowski** zdawali sprawozdanie z wycieczki starostów po Polsce. Na zakończenie obrad p. wojewoda podejmował zebra-nych kolacją.

Dziennikarze czescy otrzymają emeryturę. Kiedy nareszcie Polska będzie miała taką ustawę?

(AW). Komisja społeczna parlamentu czeskiego przyjęła w ramach ustawy o ubezpieczeniach społecznych urzędników prywatnych, ustawę o ubezpieczeniu dziennikarzy. W myśl tej ustawy, **wszyscy dziennikarze będą obowiązkowo ubezpieczeni** i będą płacili roczną składkę w wysokości przeciętnego zarobku za ostatnie 12 miesięcy. Na wypadek

niezdolności do pracy po upływie 60 miesięcy, w których wpłacili składkę, będą otrzymywali **28% zaopatrzenia**, przy czem za każdy następny miesiąc o 0,2% więcej. Renta dożywotnia przysługuje po skończeniu 60 roku życia. Rząd ma wpłacić na fundusz 20 milionów koron.

Pruskie dzieci królewskie bito w gębę. Prusaczka zbliża Wilhelma II za obronę Hannoveru.

Prasa berlińska przytacza z świeżo ogłoszonych pamiętników znanego hel-lenisty **Ulricha von Wilamowitz Möllendorff** następujące wydarzenie. Około 1869 r. stary król, a późniejszy cesarz **Wilhelm I.** wybierał się do Hannoveru, zrabowanego przez Prusaków 1866 r. Synowa **Wilhelma I.**, żona późniejszego cesarza **Fryderyka III** była królowną angielską, a **Kumberlandowie** hanowerscy spokrewnieni z angielskim domem królewskim. Wobec tego 10-letni wówczas **Wilhelm II** przebywając częściej przy matce, ulegał jej orjentacji politycznej. Młody królewicz, dowiedziawszy się o zamierzonej podróży swego

dziadka popieszył donieść o tem damie dworu p. von Putlitz temi słowy: **Dziadek wybiera się do ukradzionych prowincji.** Wściekła Prusaczka palnęła za to **Wilhelma** w gębę. Tego samego dnia jednak p. von Putlitz zwolniono, gdyż następczyni tronu takich pruskich metod wychowania nie uznawała.

W świetle tych uwag zrozumiemy, że Prusacy tak namiętnie stosowali trzcinę w szkołach oraz że „**Deutsche Rundschau**” do dziś dnia nie rozumie głębokiego oburzenia, jakie panuje w Polsce na samo wspomnienie wypadków wrzesińskich. Przecież sama „**Allerhöchste Majestät**” brał po pysku. (h.)

Niespodziewany uśmiech fortuny. Skarb ukryty w starych rupieciach.

W Bukareszcie żyje urzędnik pocztowy **Konstanty Georgescu**, który do niedawna walczył z niedostatkiem, a dzięki przypadkowi stał się odrazu milionerem.

Młodzieniec ten, przyciśnięty biedą, udał się pewnego dnia na starych rodzicielskiego domu, by wśród rodzinnych rupieci wyszukać coś nadającego się do spieniężenia. Między sprzętami pozostałymi po zmarłej babce, znalazł skrzypce, niepozorne i mocno zakurzone. Była to mimo to najbardziej wartościowa pozycja strychowych poszukiwań, więc zaniósł skrzypce do antykwariatu z biciem serca, spodziewając się otrzymania choćby 50 lei.

Georgescu miał wyjątkową szczęście, albowiem trafił na ucziwego kupca, melomana i zamilowanego zbieracza, który na widok skrzypiec zapłonął zachwytem i pochwycił je drżącymi rękoma.

Jak się okazało, niepozorny instrument jest autentycznym tworem **Stradivariusa**, niezrównanego starowłoskiego mistrza-fabrykanta skrzypiec i wartość ich równa się kilku milionom lei.

Uszczęśliwiony spadkobierca chętnie zgodził się na propozycję powierzenia cennego instrumentu królowi rumuńskich skrzypiec **Jerzemu Enescu**. Gdy mistrz wyda fachową ocenę i orzeknie, że autentyczność nie podlega kwestji, młody **Georgescu** stanie się nagle z biedaka — panem milionowej fortuny.

Zderzenie parowozu z pociągami.

Na linii kolejowej **Horodenka — Kołomyja**, na stacji **Jakóbowka**, manewrujący parowóz najechał na przybyły z **Kołomyi** pociąg ciężarowy. Wskutek zderzenia dwa wagony uszkodzone, 8 osób personelu uległo kontuzji.

Z Rosji Sowieckiej.

Bolszewicka ekspedycja karna spaliła dwie wsie.

W okręgu rostowskim ekspedycje karne spaliły dwie wsie na tle zaburzeń włościańskich. Włościanie zabili tam kilku poborców podatkowych i zapowiadali, że uczynią to ze wszystkimi następnymi poborcami.

Afery korupcyjne w administracji sowieckiej.

Na odbywającej się obecnej sesji Wszech związkowego **CIKA** komisarz ludowy finansów **Briuchanow** i zastępca komisarza **Weinstein** podali krytyce działalność sowieckiego przedstawicielstwa handlowego w Berlinie, które dokonało ostatnio znacznej ilości nieprodukcyjnych zakupów. Również rozrzućną jest gospodarka sowieckiego przedstawicielstwa handlowego w Pradze. Komisarz **Weinstein** narzekał dalej na niesłychaną ilość afer korupcyjnych w administracji sowieckiej. Ogółem w ciągu ostatniego roku różne afery i nadużycia przyniosły skarbowi państwa straty na przeszło 90 milionów rubli.

Kto wygrał na loterii?

W dragim dniu ciągnięcia 2 klasy 18 loterii państwowej, główne wygrane padły na numery następujące:

- 35 000 zł. nr. 15 373.
- 15 000 zł. nr. 56682.
- 1 000 zł. nr. 107850 153079.
- 600 zł. nr. 36316 119739 127288 166458.
- 500 zł. nr. 19155 22335 74262.
- 400 zł. nr. 49924 77117 97854 147025 149522 166249.
- 300 zł. nr. 5445 29364 29376 39837 49591 51357 57307 79761 83514 83791 101825 103275 112421 141995.
- 200 zł. nr. 1838 4239 6408 7271 9539 10491 10558 12054 12411 14816 20207 21345 21830 27585 27914 28073 28967 38116 38687 39294 41069 42205 44074 44729 46278 49006 51660 52211 58733 59845 60601 60623 61884 62240 65066 66756 68400 75699 76151 81696 82044 82844 84001 86784 86994 88266 90452 91291 91373 91971 93256 93245 93792 96025 96110 98396 98612 101458 104545 107441 109124 115493 123316 123463 125929 130132 130671 131317 131767 133331 135582 137293 137508 137837 140722 141924 145359 145883 146516 147033 147362 147787 149434 150387 154097 154676 156237 158256 161675 165362 166696 167680 168407 171066 172290 172574 173881.

PROGRAMY RADJOFONICZNE. SOBOTA, 15 GRUDNIA.

Poznań (344,8). Godz. 13,00—14,00: Sygnał czasu. Koncert gramofonowy. 14,00—14,15: Notowania giełdy pien. i zboż.-tow. 14,15—14,30: Komunikaty PAT. 15,45—16,00: Kom. samorządowe (transm. z Warszawy). 16,00—16,25: Odczyt „Kobieta współczesna a muzyka” — red. St. Stacherski. 17,15—17,30: Gawęda harcerska. 17,30—17,55: Odczyt „Przed sezonem narcyjskim” — p. R. Bujak. 18,00—19,00: Program dla dzieci. 19,00—19,25: Odczyt „Literatura współczesna w szkole średniej” — dr. Paweł Krzowski. 19,25—19,50: Kurs wyższy jęz. ang.

Warszawa (1111). Godz. 11,56—12,10: Sygnał czasu, hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie, kom. lotn.-met. 15,00—15,20: Komunikaty: met., gosp., nadprogram. 15,45—16,00: Komunikat samorządowy. 16,00—16,55: Koncert gramofonowy. 17,10—17,35: Odczyt „system daltoński w nauczaniu literatury” — prof. Wł. Szyszkowski. 17,35—18,00: „Z dziejów i przeżyć narodu” — prof. H. Mościcki. 18,00—19,00: Program dla dzieci. 19,00—19,20: Rozmaitości. 19,30—19,55: „Radjokronika”. 19,56—20,00: Sygnał czasu. 20,00—20,05: Komunikat rolniczy. 20,05—20,30: Nadprogram i komunikaty. 20,30: Koncert wieczorny, w przerwie komunikat teatrów miejskich. 22,00—22,05: Komunikat lotn.-met. 22,05—22,20: Kom. PAT. 22,20—22,30: Komunikaty: policyjne, sportowe, nadprogram. 22,30—23,30: Muzyka tan.

Demaskują się. Z. Z. K. przeciw Kościołowi.

Związek Zawodowy Kolejarzy, występujący pod skrótami „Z. Z. K.”, jest organizacją socjalistyczną. Kierownicy tego ruchu nie robią z tego bynajmniej tajemnicy. Tylko tam, gdzie wśród ludności objawiają się jeszcze pewne uczucia narodowe i religijne, tam przywódcy tego czerwonego ruchu — zresztą zgodnie z metodami socjalizmu w ogóle — głoszą hasła bezpartyjności, tam mówią, że Z. Z. K. jest organizacją czysto zawodową, w politykę się nie bawi, żadnej partji nie pomaga a spraw religijnych nie tyka. Tak charakteryzuje się działalność i kierunek Z. Z. K. naturalnie tak długo tylko, dopóki się członków nie opanowało całkowicie. Gdy przywódcy czują, że wpływy ich są dostatecznie ugruntowane, puszczają farbę. klną — jak najgorliwsi rewolucjoniści — na burżuazję i mieszają z błotem duchowieństwo i urzędnika kościoła katolickiego.

Ujawniły to już ostatnie wybory, w czasie których najgorliwsi agitatorami socjalistycznymi byli przywódcy Z. Z. K. Jeżeli zaś ich przedwyborcza agitacja pozostawiła jeszcze jakiegokolwiek wątpliwości co do stosunku wspomnianej organizacji do Kościoła, wyśpadek, który na początku br. zaszedł w Warszawie, musi najbardziej otumanionemu otworzyć oczy.

Otóż Z. Z. K. posiada w stolicy swój własny gmach i olbrzymią salę. W dniu 2 grudnia oddał tę salę tzw. „Związkowi Myśli Wolnej” i wprowadził na wiec tej organizacji, zagajony przez niejakiegoś Soltysa, swoich warszawskich członków. Na wiecu tym przemawiali senator Woźnicki z „Wyzwolenia”, p. Landau, „ksiądz” kościoła narodowego Piechciński, metodysta Dropiowski i „ksiądz” z kościoła liberalnego Bibro.

Zgromadzeni przyjęli rezolucję, która domaga się:

1) niezwłocznego wydania ustawy wykonawczej do art. 111 i 116 Konstytucji o wolności sumienia, prawnego uznania zarówno bezwyznaniowości i związków pozawyznaniowych jak i legalizacji wszystkich wolnych wyznań i związków wyznaniowych,

2) zniesienia wyznaniowej rejestracji aktów stanu cywilnego przez osoby duchowne,

3) obowiązkowego urzędzenia wspólnych cmentarzy komunalnych, przerna-

30 milionów złotych tytułem kar za zwłokę w płaceniu podatków.

Posel Wiślicki w wywiadzie udzielonym „Gazecie Handlowej” w Warszawie wspominał także o podatkach. Nie głupi ten żyd twierdzi, że niesprawiedliwe obciążenie podatkowe musi wywołać osłabienie rozwoju tych dziedzin, które zostały niemi dotknięte. Spoglądając na kolosalną cyfrę 30 milj. złotych tytułem kar za zwłokę w opłacaniu podatków, które skarż otrzymał od płatników, musi powstać pytanie: Czy mamy tu do czynienia ze spiskiem płatni-

ków przeciwko skarbowi, czy też tkwi tu niemożność ponoszenia tych ciężarów? Biorąc pod uwagę nadwyżkę sum, które skarż otrzymał tytułem podatku obrotowego, w porównaniu z preliminarzem, trudno chyba przypuszczać, że sfery przemysłowo-handlowe uchylają się od płacenia podatków. A zatem suma ta jest najwymowniejszym dowodem, że ciężary podatkowe ponoszone przez miasta są zbyt wielkie.

Pelikany połykające ryby
na wybrzeżu kalifornijskiem.

czonych dla wszystkich obywateli bez różnicy narodowości i wyznania,

4) wprowadzenia szkoły świeckiej i usunięcia nauki religijnej ze szkół publicznych, jak też zniesienia przymusowych praktyk religijnych,

5) równych praw obywatelskich dla wszystkich bez różnicy wyznań,

6) oddzielenia kościołów od państwa i zniesienia wszystkich praw i przywilejów, przysługujących kościołom i ich duchownym,

7) usunięcia osób duchownych od urzędów publicznych i polityki, od publicznego wychowania i nauczania zawodowego,

8) państwowego nadzoru nad źródłami ofiar i dochodów oraz nad majątkiem zrzeczeń i gmin wyznaniowych,

9) zniesienia wszelkich przymusowych danin, opłat i podatków kościelnych,

10) zerwania konkordatu z stolicą apostolską“

Dr. Antoni Marczyński.

158

NIEWOLNICE Z LONG ISLAND

Powieść współczesna.

(Dokończenie)

Tumkur czołgał się ostrożnie, nie zapominając, że głowy nie należy podnosić wyżej jak do linii zbawczej burty. Tamci dwaj walczyli jeszcze, lecz mały Tom leżał pod spodem i bronił się ostatkiem sił. Hindus zawałał się na moment. Pchnąwszy sztyltem? Odważyć się na zabójstwo, kiedy policja na karku? Jeśli ich dopędzą, dostanie najwyżej kilka lat więzienia, ale jeżeli obciążą swoją i tak niezłe zaszarganą „hipotekę” nową zbrodnią, to fotel elektryczny murowany. Amerykańskie sądy nie znają okoliczności łagodzących, gdy chodzi o obywatela, zwłaszcza ciemnoskórego... „A ten galgan Tom pierwszy mnie wysypie, byle własną skórę cało wynieść” — dokończył w myśli swej kalkulacji i wsunąłszy sztylet do pochwy, grzmotnął Pułaskiego kulakiem w głowę, miarkując siłę ciosu.

— Od tego się nie umiera — mruknął, spoglądając okiem „fachowca” na uderzonego przeciwnika, który zwałił się na bok z głuchym jękiem.

Mały Tom zerwał się na równe nogi, lecz przysiadł zaraz, posłyszawszy niemilę gwizd kuli. Oddychał ciężko, z trudnością otrząsał się jak pies po przepłynięciu rzeki. Spojrzył na zemdłego napastnika i zgrzytnął zębami:

— W morze z tem ścierwem — krzyknął — pomóż mi Tumkur.

— Ja do tego ręki nie przykładam — odburknął Hindus.

— Cooo? Nieposłuszeństwo? Bunt?!

— To nie, bratku, ale nie pilno mi na fotelik z prądem, uważasz?

Tom namyślił się krótko. Salwy wystrzałów przekonały go najdobitniej, że Tumkur ma rację. Odsapnął raz jeszcze, spojrzął w stronę sternika i zaklął. Ujrzał, że ten leży bezwładnie na kole sterowym, a łódź pędzi wprost na wybrzeże jakiejś wysepki. Jeszcze minuta a byłoby po wszystkim... Na kolnatch przyczołgał się do zabitego towarzysza, ściągnął go na pokład i sam pochwylił pręty koła. Obrócił je tak szybko, że łódź położyła się niemal na ostrym zakręcie. Kule były teraz w lewą burzę dla odmiany, śnać łódź policyjna dostrzegła manewr zbiegów i gnała po cięciu wie luku, chcąc przeciąć drogę.

— Tumkur! Odzeraż-że się tym drabom! — warknął — masz rewolwer?

Hindus nie odpowiedział jednak. Popętał ostrożnie do drzwi kabiny, gdzie znajdował się Ironfield, Betty, coś osiem innych niewolnic, oraz trzech służących.

— Tom was woła — rzekł Tumkur do nich — ja mam tutaj pozostać na straż — a lby trzymać nisko. Kule gwizdzą.

Łódź zbiegów odpowiedziała gestami strzałami. Trzej Hindusi nie byli tak przewidujący jak ich rodak i kłęcząc za burtą prażyli ścigających kulami. Niebawem kanonada zaczęła przycichać. Tumkur nabrał odwagi, ruszył ku drzwiom.

— Co tam słychać? — spytał, powróciwszy na pokład,

— Zjedzą djabła, nim naszą „Astarte” dopędzą.

— Ale ich strasznie przybyło — zaniepokoił się Hindus licząc reflektory, które z tej odległości wyglądały jak słabe lampki elektryczne.

— Byle dopaść statku...

— Daleko jeszcze?

— Jeśli nie poblądził, to powinniśmy go spotkać za parę minut...

— Może dać sygnał?

— Słusznie — przystał mały Tom, chwytając za mosiężną rączkę.

Przenikliwy pisk małej syreny zabrzmiał trzykrotnie i po chwili znowu trzy razy i znowu. Był to znak umówiony, który posłyszano na pokładzie białego parowca. Kolorowe lampeczki zabłyśły na maszcie, niosąc, odpowiedź, że „Afrodyte” jest zarówno gotowa do natychmiastowego odjazdu, jak i do walki.

— Przybijemy z tamtej strony — mruczał Tom, wpatrzony w coraz wyraźniejsze kontury okrętu. Chwilę później zatoczył ostry łuk, objechał dziób statku i z zamkniętym motorem zbliżał się do zwisających schodków.

— A tamci? — huknął z góry kapitan przez tubę, widząc tylko jedną motorówkę. Tom, złożywszy dłoń w tubkę wyjaśnił szybko, że „Baaltis” zderzyła się z łodzią policyjną, że świecące punketki, które widać, to tylko policja.

— Grzać w nich kapitanie!.. Kulomioty w ruch!

— A gdzie szef? — zawałał się komendant statku.

— Jest z nami... Prędeż, do katar!

Kapitan zniknął za burtą. Po chwili zagdakał pierwszy kulomiot, plując gradem kul w zbliżające się pędem łodzie. Kiedy „Astarte” wywindowano na po-

WODA KWIATOWA
Bella MAJOLA
O PIĘKNYM ZAPACHU

Podobnie ostrej rezolucji, skierowanej przeciw kościołowi katolickiemu, dotąd nikt w Polsce nie odważył się uchwalić ani ogłosić.

Z. Z. K. udzielił gościny śmiertelnym wrogom Kościoła rzymsko-katolickiego. Tym aktem odsłonił przyłbice.

Obalamuceni członkowie tej organizacji, uważający się za katolików, winni z tego wyciągnąć należyte wnioski.

Kto chce być katolikiem i za katolika pragnie uchodzić, członkiem organizacji tej w dalszym ciągu być nie może.

List z Krakowa.

Zmiana na stanowisku wojewody. — Z Rady miasta. — Obchody rocznic. — Zjazd aeroklubów akademickich. — Organizacja rękodzieła. — Z życia organizacji chrześcijańskich. — Z teatru.

Dużą niespodzianką dla opinii publicznej było nagłe przeniesienie w stan spoczynku wojewody krakowskiego p. Ludwika Darowskiego, który przez prawie 2 lata swego urzędowania zdołał pozyskać sobie zaufanie dużej części ludności. P. Darowski, który kilkakrotnie piastował godność ministra pracy i opieki społecznej, a potem był wojewodą łódzkim, wniósł do pracy w krakowskim urzędzie wojewódzkim, dużo inicjatywy i — co mu zdaje się zaszkodziło — sporo samodzielności. Społeczeństwo w województwie oceniło należyte intencje p. Darowskiego i udzielało p. wojewodzie poparcia. Stanowisko opróżnione przez nowego młodego emeryta, objął w dniu 10 bm. p. dr. Mikołaj Kwaśniewski, dotychczasowy wojewoda tarnopolski. Nowy wojewoda z zawodu lekarz, jest legionistą z I. brygady, z którą przeżył wszystkie boje, początkowo jako szeregowiec, potem jako lekarz.

Rada miasta odbyła posiedzenie w dniu 6 bm. pod przewodnictwem prezydenta p. Rollego. Na tem posiedzeniu klub Ch. D. zgłosił interpelację w sprawie wypłaty urzędnikom i pracownikom niższym trzynastej pensji z okazji 10-lecia Odrodzenia Niepodległości. Poza tem przedstawiciele klu-

kład i kiedy mały Tom, wydawszy krótkie rozkazy co do osoby więźnia, oraz przywiezionych niewolnic, wstąpił na mostek kapitański, walka wrzała już w najlepsze. Łodzie policji zgasiły swe światła i pod osłoną ciemności starały się podjechać pod sam statek. Dwa wielkie reflektory „Afrodyte” lizały jasnymi ozorami ciemną toń morza, wyszukując wrogów i dając cel strzelcom. Strzały szły z obu stron bardzo gęsto. Białe niewolnice, zamknięte w małych kabinach wsłuchiwały się z drżeniem w odgłosy kanonady, w dźwięk tłuczonych szyb i serca ich biły coraz szybciej, coraz mocniej. Wszak odsiecz była tak blisko i nie byłejaka odsiecz.

— Widzi pan? Widzi pan? — załamywał ręce Prawn, patrząc z nietajonym wyrzutem na swego szefa. — Uciekają bestje, a my musimy na to patrzeć i jesteśmy bezsilni... A mówiłem, proszę... Jeden torpedowiec... Choćby kanonierka!..

— Miał pan słuszność — przyznał dyrektor Grimshaw, gryząc wargi.

— Bo „Afrodyte” z potłuczonymi wprowadzicie szyhami, z licznymi szramami od kul na śnieżno-białych burtach, ale zresztą cała, zdolna do odzyskania droży przez ocean, ruszyła w drogę, ostrzeliwując się wciąż napastnikami...

— Dostaniemy go jeszcze — pocieszał Grimshaw i siebie i zmartwionego Prawna. Dostaniemy ten przeklęty statek!

A przeklęty statek szedł już pełną parą w czarną otchłań nocy, drwiąc z karabinowych pocisków policji i prul ostrym dziobem małe, pokorne fale, dążąc ku odległemu lądowi, gdzie się miał los dopełnić...

KONIEC.

bu Ch. D. poruszyli na Radzie sprawę budowy tanich mieszkań. Pod tym względem gmina m. Krakowa nie okazuje żadnej inicjatywy. Samo miasto buduje stosunkowo mało domów mieszkalnych. Mieszkania w domach, budowanych z inicjatywy prywatnej, są tak drogie, że nawet lepiej wynagradzany urzędnik nie może płacić tak wysokich czynszów. Miejska Kasa Oszczędności, która z funduszu emerytalnego swoich pracowników wybudowała dwa domy czynszowe przy ul. Szpitalnej i św. Tomasa, żąda 100 zł miesięcznie za jedną ubikację. Podobny stosunek istnieje w innych domach nowo wybudowanych. Sytuacja w Krakowie jest taka, że mamy ponad 400 wolnych mieszkań drogie, gdy tysiące robotników zagrożone są eksmisją. Najpilniejszą zatem sprawą jest budowa tanich mieszkań robotniczych. To też klub Ch. D. w krakowskiej Radzie miejskiej podjął wysiłki, by obudzić zarząd miasta z wygodnej drzemki i zwrócić jego uwagę na konieczność budowy tanich mieszkań. Sprawa raz poruszona nie może być odraczana. Nad tem czuwać będzie Ch. D.

Rocznica 10-lecia powstania zjednoczonego królestwa Serbów, Chorwatów i Słowenów, uczczona została w Krakowie uroczystą akademją, zorganizowaną przez młodzież akademicką. Uroczystość odbyła się w auli Uniw. Jagiellońskiego przy udziale profesorów, młodzieży i przedstawicieli starszego społeczeństwa. Na akademję złożył się: przemówienie przedstawiciela młodzieży, odczyt prof. dra Molé, przemówienie lktora języka serbsko-chorwackiego d-ra Francisca, produkcje chóru akademickiego, oraz deklamacje utworów jugosłowiańskich. Poseł jugosłowiański z Warszawy przysłał podziękowanie za urządzenie uroczystości.

Dziesiątą rocznicę zgonu Lucjana Rydla, autora „Zaczerwanego Koła”, „Betleem Polskiego” itd. uczczono akademją w Starym Teatrze, urządzoną staraniem Koła Tow. Naucz. Szkół Średnich i Wyższych. Obszerną salę wypełniła doborowa publiczność, wśród niej wdowa po Rydlu — Jadwiga wraz z córkami. Na akademji wygłosił prof. Balicki odczyt o śp. Rydlu, a znany poeta Karol Hubert Rostworowski wygłosił własny wiersz ułożony na rocznicę. Produkcje muzyczne Tow. Oratoryjnego i deklamacje artystów teatralnych uzupełniły bogaty program akademji.

W oba święta odbywał się w Krakowie zjazd akademickich aeroklubów, na którym nastąpiło połączenie tych organizacji w je-

dną z siedzibą w Warszawie. Połączone aerokluby rozporządzają 21 aparatami lotniczymi. Liczba członków wynosi ponad 600, oprócz tego należy do tych organizacji sporo członków wspierających z poza młodzieży akademickiej.

Pierwszy na terenie woj. krakowskiego związek rękodzielniczy został założony w dniach ostatnich. Odbył się mianowicie zjazd cechów piekarskich z całego województwa. Na zjeździe wygłoszono odpowiednie referaty, w wyniku których zapadła uchwała o założenie wojewódzkiego związku cechów piekarskich. Statut związku opracowany w myśl postanowień nowej ustawy przemysłowej, został przyjęty i przesłany do zatwierdzenia władz. Do Związku mogą należeć w charakterze członków jedynie samoistne cechy piekarzy. Wpisowe wynosi po 5 zł, składka roczna po 12 zł od członka cechu. Na zjeździe wybrano komitet organizacyjny Związku.

W organizacjach chrześcijańsko-społecznych trwa ruchliwa praca. Tak w dni powszednie jak niedziele i święta odbywają się konferencje, odczyty i zgromadzenia. Zwłaszcza żywy jest ruch w chrześcijańskich związkach zawodowych. W dzień Niepokalanego Poczęcia N. M. P. odbyło się w Katowicach posiedzenie zarządów związków zawodowych, należących do Zjednoczenia Chrześc. Związków Zawodowych z siedzibą w Katowicach. Na posiedzeniu tem opracowano program pracy „Zjednoczenia”, oraz powzięto ważne decyzje w kierunku unifikacji chrześc. ruchu zawodowego w Polsce. Organizacje zawodowe biorą żywy udział w wyborach do Kas Chorych. Z wyborów tych związki chrześc. wychodzą zwycięsko. Niemniej żywa jest praca polityczna. Wiece Ch. D., które odbyły się ostatnio w szeregu miejscowości, jak: Andrychów, Targanice i in. cieszą się liczną frekwencją uczestników ze wszystkich sfer ludności, która z wielką życzliwością odnosi się do programu Ch. D.

Teatr im. Słowackiego po wielkich sukcesach z „Krakowiakami i góralami”, wystawił „Achilles”. Wyspiańskiego w reżyserji dyr. Nowakowskiego. Sztuka napisana w r. 1903, nie była dotychczas wystawiona w teatrze krakowskim. Wykonano z niej obecnie tylko 14 scen. Krytyka życzliwie przyjęła „Achilleis”. Teatr wystawieniem dzieła Wyspiańskiego odniósł duży sukces moralny i sceniczny. Na skutek materialny trudno liczyć, bo „Achilleis” to widowisko dla wybranych, a nie dla szerokich mas publiczności. I. P.

Wiadomości z kraju.

Nowy wojewoda krakowski urządzo.

Nowy wojewoda krakowski objął już urządowanie. Dotychczasowy wojewoda Darowski, opuścił już Kraków, żegnany przez najwyższych urzędników wojewódzkich, wojskowych, ziemskich i przedstawicieli państw obcych.

10-ty mandat w Będzinie przypadł Polakom.

Główna komisja wyborcza w sprawie jednego spornego mandatu przy ostatnich wyborach do rady miejskiej w Będzinie przyznała mandat ten liście nr. 10 — Polski Blok Wyborczy. W ten sposób Polacy mają równą ilość mandatów z żydami.

Jedna szkoła więcej.

W Białymstoku dokonano poświęcenia nowego budynku miejskiego dwukompletowej szkoły powszechnej im. Jul. Słowackiego. Gmach wybudowany został kosztem 800.000 zł. Po przemówieniach prezydium rady miejskiej i zarządu miejskiego wysłało depesze hołdownicze do prezydenta Mościckiego i marsz. Piłsudskiego.

Kto ociąga się z płaceniem składek na rzecz Kasy Chorych — jest przywłaszczycielem.

Fabrykant Gordon skazany został przez sąd białostocki na miesiąc aresztu (umorzony przez amnestję) za to, że ociągał się z płaceniem składek na rzecz Kasy Chorych, mimo, że robotnikom potrącał odpowiednią część tych składek. Sąd stwierdził w ten sposób, że niewypłacanie zainkasowanych od robotników składek stanowi przywłaszczenie.

Wybory do Pow. Kasy Chorych w Częstochowie.

Poszczególne listy otrzymały mandatów: P. P. S. — 31, N. P. R. — 13, P. P. S. frakcja rewolucyjna — 2, Ch. D. — 14.

Samochód zламаł zapórę i wpadł pod koła pociągu.

Samochód osobowy, jadący szosą z Katowic, najechał na zamkniętą zapórę kolejową na przestrzeni Pszczyna — Piaski, przełamał ją i zatrzymał się na torze kolejowym. Szofer i pasażerowie, widząc nadjeżdżający pociąg, chcieli samochód usunąć z toru — to im się jednak nie udało. Pociąg najechał na samochód, włókł go około 200 metrów i roztrzaskał go zupełnie. Winę ponosi szofer, który nieostrożnie wjechał na zapórę.

VIII polski kongres przeciwalkoholowy w Lublinie.

W dniach 8 i 9 bm. odbył się w Lublinie VIII polski kongres przeciwalkoholowy. Szczególnie wielkie było zainteresowanie czynników rządowych, wyrażające się udziałem marszałka senatu (marsz. sejmu nie mógł przybyć z powodu choroby), wojewody, dow. D. O. K. gen. Taczaka i przedstawicieli wszystkich władz i urzędów. Udział był znaczny również ze strony społeczeństwa.

W sobotę odbył się w sali miejskiej wspaniały raut, połączony z pierwszorzędnymi produkcjami artystycznymi. Zjazdowi przewodniczył prof. dr. Paweł Gantkowski z Poznania. Referaty plenarne wygłosili: prof. Gantkowski, ks. kanonik Władziński „Z dzieł walc z alkoholizmem w Polsce”, Irena Puzynianka „Zadania kobiety”,

Za pojedynek — 4 lata więzienia.

Karani również będą sekundanci.

Opracowywany przez komisję kodyfikacyjną projekt nowego polskiego kodeksu karnego przewidywać ma (jak dawne kodeksy zaborcze, obowiązujące dotychczas w Polsce) specjalne kary za pojedykowanie się. Kary te podwyższone być mają na terenie całego państwa do 4 lat więzienia. Karani być mają również sekundanci, oraz wszelkie osoby, współdziałające przy pojedynkach.

Niewątpliwie tak skuteczny sposób zwalczania pojedynków odstraszy zbyt krewkich i obraźliwych przeciwników, każąc im satysfakcji szukać na innej drodze — kulturalniejszej i sprawiedliwszej.

Krew na weselu.

Andrzej Nowicki, były bandyta, zamieszkały we wsi Nowolipsk pod Kaliszem, niechętnym okiem patrzył na zaloty do córki swej Stanisława Sicińskiego, dawnego towarzysza wypraw zbójcekich. Chciał bowiem dziewczynę wydać za uczciwego człowieka. Niedawno Siciński zamordował sąsiadkę Nowickich, Strumpfową; ściagała go policja. Nowicki, dowiedziawszy się o tem, zabronił Marji widywać się z Sicińskim i postanowił wydać ją za rzemieślnika, Wacła-

wa Galanta. W tych dniach odbywało się huczne wesele. Na zabawę przybył m. in. Siciński. Podpiły bandyta w pewnej chwili wszczął kłótnię z panem młodym; porwawszy ze stołu butelkę, rzucił nią w przeciwnika, a potem łaską chciał go uderzyć w głowę.

Galant schwycił krzesło i w obronie własnej uderzył niem przeciwnika. Siciński runął z głuchym jękiem. Po chwili nie żył. Pana młodego aresztowano.

O rozwój kolejnictwa na Górnym Śląsku.

Na posiedzeniu dyrekcyjnej rady kolejowej w Katowicach pod przewodnictwem prezesa dyrekcji inż. Dobrzyckiego, przy udziale wszystkich dyrektorów wydziałów oraz przedstawicieli władz wojskowych i wojewódzkich, społeczno-gospodarczych i komunalnych, uchwalono szereg wniosków, m. in. w sprawie rozbudowy różnych dworców i magazynów celnych na Śląsku. Omawiano sprawę lepszego połączenia Katowic z Zakopanem, sprawę przyspieszenia przywozu oraz doręczania przesyłek zwyczajnych i pospiesznych, kwestję szybkiego załatwiania reklamacyj przy kradzieżach towarowych, oraz szereg innych postulatów sfer gospodarczych.

Władze włoskie toczą się obecnie narady nad wprowadzeniem w życie prawa, traktującego wszystkich przestępców jako umysłowo chorych i wprowadzającego zamiast zamknięcia w więzieniu, umieszczanie w szpitalach dla umysłowo chorych na kurację, przy czym po odbyciu tejże kuracji, otrzymaliby wolność. Taka reforma dokonałaby całkowitego przewrotu w kryminalistyce.

wiek poważny i rzadko kto dożywa lat tak długich... Gest zaiste humanitarny!

W rządzie włoskim toczą się obecnie narady nad wprowadzeniem w życie prawa, traktującego wszystkich przestępców jako umysłowo chorych i wprowadzającego zamiast zamknięcia w więzieniu, umieszczanie w szpitalach dla umysłowo chorych na kurację, przy czym po odbyciu tejże kuracji, otrzymaliby wolność. Taka reforma dokonałaby całkowitego przewrotu w kryminalistyce.

A teraz najsmutniejsze. W Moskwie na budżetowym posiedzeniu centralnego komitetu wykonawczego doszło do gwałtownej wymiany zdań na temat sprzedaży alkoholu, z którego państwo czerpie 900 milionów rubli dochodu rocznie. Komunista Latin stanowczo wypowiedział się za wprowadzeniem prohibicji, twierdząc, że szkody, jakie wywołuje wódka dla przemysłu i gospodarki sowieckiej, są daleko większe, aniżeli dochód, jaki z tego źródła państwo czerpie.

Do wyrobu alkoholu używa się przeszło 500.000 ton zboża, potrzebnego do wyżywienia ludności. Corocznie wskutek używania alkoholu wędruje do więzienia 2 miliony ludzi, z których 300.000 popełnia po pijanemu zbrodnie.

Niema chyba śmieszności w tej statystyce. Nie. Tylko w tem tkwi śmieszność, że o prohibicji mówi się w. Rosji, słynnej z pijaństwa i że mówi się o tem dopiero teraz...

Ministerstwo sprawiedliwości postanowiło wprowadzić dla urzędniczek ciemne fartuchy. Będą je nosiły nawet aplikantki. Na zakup tych fartuchów ministerstwo wyasygnuje specjalne sumy.

Szkoda tylko, że postanowiono to uczynić... dopiero po raz trzeci.

Arcyciekawą, a przecież nie nową wiadomość przynosi nam prasa warszawska. Otóż ministerstwo spraw wewnętrznych opracowało projekt ustawy o grzebaniu umarłych, przewidując przepisy o grzebaniu nieboszczyków przez spalanie.

Życili się zatem marzenia maso-nerji.

Mały król Michał — najmłodszy chyba król na świecie otrzymał niedawno prezent: hienę. Taki młody, a już mu hienę ofiarują; co to będzie różnie, kiedw będzie naprawdę władcą, miłościwie panującym....

Zbutwiałe progi toru powodem katastrofy.

Na linii Tarnopol - Czortków w pobliżu stacji Szymankowce wykoleił się pociąg towarowy Powodem katastrofy — zbutwiałe progi toru. Maszynista pociągu ranny.

Pękły hamulce — autobus runął na drzewo.

W pobliżu Rawy autobus, kursujący między Łodzią a Tomaszowem, wpadł całym pędem na drzewo. Przyczyną katastrofy — zniszczone przy mijaniu furmanki hamulce. Skutki uderzenia były straszliwe. Prząd samochodu został zdruzgotany, 5-ciu pasażerów odniosło ciężkie rany.

Szkice.

Rzeczy śmieszne, a przytem poważne.

Brzmi to jak paradoks. W istocie jednak mnóstwo jest rzeczy naprawdę poważnych, a wywołujących uśmiech pobłażliwy.

Otóż parlament estoński na wniosek frakcji socjalistycznej uchwalil zniesienie kary śmierci dla kobiet i starców powyżej lat 70-ciu, natomiast wniosek socjalistów o zupełne zniesienie kary śmierci odrzucono 43 głosami przeciw-38. Darowuje się więc życie wspaniałomyślnie ludziom, stojącym tuż u grobu, boć przecież siedmdziesiątka, to już

inż. Korczyński „Alkoholizm a sprawa robotnicza”, prof. dr. Kornilowicz „Idea abstynencji”. Sprawozdanie z kongresu międzynarodowego w Antwerpi dał prof. Radziwiłłowicz z Wilna, zapowiadając, że w r. 1931 odbędzie się międzynarodowy kongres przeciwalkoholowy w Warszawie.

Na komisjach: szkolnej, lekarskiej, ogólnej i kolejowej wygłoszono jeszcze cały szereg referatów i przygotowano rezolucje.

Najważniejszą zdobyczą kongresu było zawiazanie stałego, złożonego z wszystkich krajowych organizacji, komitetu dla zorganizowania zjazdów.

Najbliższy kongres odbędzie się w roku przyszłym w Poznaniu łącznie z P. W. K.

Z WIELKOPOLSKI I POMORZA.

Pierwsza polska wystawa łowiecka.

Zarząd Wielkopolskiego Związku Myśliwych w Poznaniu podaje osobom zainteresowanym do wiadomości, że termin przyjmowania zgłoszeń na Pierwszą Polską Powszechną Wystawę Łowiecką w Poznaniu przedłużony został do dnia 15 lutego 1929 r. Wprawdzie do dnia dzisiejszego wpłynęła już dość pokaźna liczba zgłoszeń do udziału w wystawie. Zarząd Wielkopolskiego Związku Myśliwych pragnie jednakże, aby wielka ta impreza narodowa wypadła wspaniale i dostatecznie zobrazowała poziom naszego łowiectwa.

Dlatego też raz jeszcze odnosimy się z apelem do wszystkich pp. myśliwych całej Polski oraz przedstawicieli sztuki i plastyki myśliwskiej o jaknajliczniejszy udział w Pierwszej Polskiej Powszechniej Wystawie Łowieckiej w roku 1929 w Poznaniu.

Za Zarząd:

W. Kostro, sekretarz. K. Chłapowski, prezes.

Szubin.

Poszkodowani waloryzacją organizują się. W ub. niedzielę odbyło się w Domu Polskim zebranie Zw. Pokrzywdzonych Waloryzacją. Sala była przepelniona. Przemawiał p. Sejm Faustyniak oraz inni. Po wyczerpującej dyskusji wybrano na przewodniczącego sekretarjatu „Pokrzywdzonych waloryzacją” p. Kowalczyka, inspektora poczty w Szubinie, Ogrodowa 6. Godziny urzędowe biura od 1—2 codziennie prócz niedziel i świąt.

Inwalidzi wojenni, wdowy i sieroty proszą. W dniu 24 bm. obchodzić będziemy wigilię świąt Narodzenia Chrystusa Pana. Związek Inwalidów Woj. ma w swoim gronie wiele wdów i sierot i inwalidów. Zw. Inw. Woj. chcąc przyjść z pomocą materialną nieszczęśliwym, zamierza urządzić gwiazdkę w swoim gronie i obdarzyć biedne wdowy, sieroty i inwalidów. W tym celu zwracamy się do społeczeństwa z gorącą prośbą o łaskawe składanie datków w gotówce lub naturaljach możliwie do 17. bm.

Nakło.

Kradzież kur. Naczelnikowi ekspedycji towarowej p. Kulczykowski skradziono z zamkniętego kurnika kilka kur.

Wykład o gruźlicy. Staraniem Powiatowej Kasy Chorych odbył się w sali kina „Polonia” w ub. wtorek wykład o skutkach i działaniu jednej z największych chorób ludzkości — gruźlicy. Wykład ilustrowany obrazami świetlnymi wygłosił dr. Emil Cholewa, lekarz powiatowy z Wyrzyska. Publiczność z zainteresowaniem wysłuchała odczytu.

„Król dżungli”, wspaniały dramat wyświetla żyłko do niedzieli kino „Polonia”.

Znowu niema prądu. W ub. wtorek znów centrala Niezychowo nie dostarczyła dostatecznie prądu do Nakła. Kiedyż doczekamy się otwarcia miejsc. elektrowni?

Ślizgawica. Mimo ślizgawicy żaden z właścicieli domów nie raczy polecieć wysypać chodników piaskiem lub popiołem.

Strzelno.

Wystawa. Dnia 8. bm. odbyło się uroczyste otwarcie wystawy eksponatów szkół powszechnych i wydziałowych powiatu strzeleńskiego. Otwarcia wystawy dokonał inspektor Daszyński. W wystawie biorą udział: szkoła powszechna i wydziałowa w Strzelnie, szkoła powszechna w Kruszewicy i szkoły wiejskie powiatu. Wystawa mieści się w dawniejszej szkole ewang. przy ul. Szerokiej.

Film. Dnia 8. bm. staraniem Towarzystwa Pań św. Wincentego a Paulo wyświetlony został film pt. „Męczeństwo chrześcijan”. Część zysku przeznaczono na cele dobroczynne.

Kulanie o mistrzostwo powiatu strzeleńskiego.

Dn. 8 bm. urządził tu. Klub Kręglarzy „S” kulanie o mistrzostwo powiatu na dwutorowej kręgielni w parku p. Piątkowskiego. Otwarcia kulania dokonał prezes Klubu Kręglarzy „S” p. Roman Drzewiecki, pr. r. z Strzelna. Pierwsze kule rzucili pp. Tomasz Hubert, Kubiak Józef, Otton Greger, Roman Drzewiecki.

Do walki o tytuł mistrza powiatu stanęły nast. kluby. Klub Kręglarzy z Kruszewicy, miejscowy Klub Kręgl. (niemiecki), oraz Klub Kręglarzy „S” z Strzelna, ogółem 32 osoby. Skład jury był nast. pp. Hubert Tomasz, Morawietz Jerzy, Jackowski Hieronim, Stanisław Bamber, oraz arbiter pp. Kubiak Józef, Wesolowski Ludwik, Cieśliewicz Wacław. Mistrzem kręglarzy na powiat strzeleński uznano p. Lehmana Antoniego ze Strzelna; (otrzymał dyplom i żeton). 1 nagrodę otrzymał p. Roman Drzewiecki ze Strzelna (dyplom). 2 nagrodę p. Jan Balcerzak ze Strzelna (dyplom). Na zakończenie odbyła się wspólna kolacja, pod czas której ogłoszono wyniki.

Ujście.

Odpust. W ub. niedzielę odbył się w tut. parafii odpust św. Mikołaja, patrona kościoła. Kazanie wygłosił ks. proboszcz z Kruszewa msz. św. odprawił ks. prob. Smoliński z Morzewa.

Projekt utworzenia spółdzielni mleczarskiej. Z inicjatywy Kółka Rolniczego odbyło się w ub. sobotę w salce p. Al. Grusa zebranie, celem utworzenia spółdzielni mleczarskiej. Zgłosiło się 60 udziałowców.

Ruch w towarzystwach. Prawie wszystkie towarzystwa przygotowują się z występami teatralnymi. Ochronka miejska już w święta Bożego Narodzenia wystawi „Szopkę polską”.

Wągrowiec.

Z Koła Śpiewackiego. Miesięczne zebranie Koła odbyło się w sali p. Podlewskiego, pod przewodnictwem p. Zjawińskiego. Prezes złożył sprawozdanie z zebrania okręgu, omawiając równocześnie sprawy związane z wszechstrawnym zlotem śpiewaczym na P. W. K. W

końcu uchwalono wyasygnować 30 zł na budowę grobowca dla poległych oraz urządzić 2 lutego wieczór pieśni.

Walne zebranie Tow. Pszczelarzy. W ub. niedzielę odbyło się roczne walne zebranie Tow. Pszczelarzy pod przewodnictwem prezesa p. Stachowiaka. Ze sprawozdania skarbnika wynika, że dochody wynosiły 388,60 zł, rozchody 375,85 zł. Działalność towarzystwa przedstawił sekretarz p. Dróbka. Do nowego zarządu wybrano pp. Stachowiaka prezesem, Jarzyńskiego zastępcą prezesa, Dróbkę sekretarzem, Sulerzyńskiego skarbnikiem.

Z miejskiej komisji W. F. Pod przewodnictwem burmistrza Kuchczyńskiego odbyło się posiedzenie miejskiego komitetu W. F. Uchwalono zająć się organizacją bufca żeńskiego w gimnazjum żeńskim i wystarać się o salę gimnastyczną dla członków P. W. Na zastępcę przewodniczącego komitetu wybrano p. Zamorskiego, zaś p. Stachowiaka na sekretarza.

Wieczornicę koleżeńską z okazji 10-lecia istnienia urzędu Stow. Chrześc. Narodowego Nauczycielstwa pow. wągrowieckiego. Wieczornica odbędzie się dnia 15 bm. w sali p. Wierzejewskiej o godz. 17. Zarząd zaprasza na wieczornicę wszystkich sympatyków Stowarzyszenia.

Stacja sanitarna w Dąbrowie Chelmińskiej

Uczestnicy poświęcenia stacji sanitarnej, które odbyło się w ub. dniach.

MROCUA. Jarmark na konie, bydło, kram i gwiazdkowy odbędzie się w Mroczy we wtorek dnia 18. bm.

KOL. OSTROWICKA. Roczne walne zebranie Tow. Powst. i Woj. odbędzie się w niedzielę, dnia 16. bm. o godz. 4 po poł. w lokalu p. Leczkowskiego. Na porządku obrad: Sprawozdanie ustępującego i wybór nowego zarządu. O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

ŁOBZENICA. Jarmark. We wtorek, 18. bm. odbędzie się jarmark kramny oraz na konie i bydło.

MARJANKI. Zebranie powiatowe osadników Roln. i Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego odbędzie się dnia 19. bm. w hotelu Magdaleny w Świeciu o godz. 13-tej.

ORCHOWO. (Nowa spółdzielnia.) Staraniem dyr. Nowakowskiego i z pomocą Banku Spółek Zarobkowych założono w Orchowie spółdzielnię „Rolnik”, do której przystąpiło 54 członków z 154 udziałami. Nowej placówce „Szczęść Boże!”.

RYCZYWÓŁ. Jarmark na konie, bydło i krowy w Ryczywole odbędzie się w czwartek dnia 20. bm. Spęd trzody chlewnej wzbронiony.

Osirów.

Przejechanie. W tych dniach najechał w Rynku gospodarz Józef Kaczor z Ligoty na 5-letnią dziewczynkę Sabinę Szwamównę. Dziecko przewieziono do szpitala miejskiego.

Dzieci spowodowały pożar. Pozostawione bez dozoru małe dzieci p. Heleny Nabiałkowej (ul. Staszycza 2) spowodowały pożar. Spaliło się łóżko i pierzyna.

Okradziony żebrak. Na dworcu ostrowskim wyciągnięto z kieszeni pewnemu żebrakowi 48 złotych.

Kradzież koni. W majątku Lutynia skradziono w nocy z 6 na 7 bm. dwie kłaczki 2—3 lat, ciemne kasztanki.

Wisielec. Policji w Daniszynie udało się stwierdzić tożsamość wisielca, którego w listopadzie znaleziono w leśniczówce Palczew. Jest to robotnik Franciszek Broda z Jankowa Zalesnego, który, będąc bez pracy, odebrał sobie życie. Denat pozostawił żonę i troje dzieci.

Nieszczęśliwy wypadek. Z powodu ciemności, panującej przy ul. Starokaliskiej, uren ślusarski Teodor Kluczyk przechodząc z chodnika na jezdnię, złamał sobie nogę.

GĘBICE. (Nowy zarząd Powst. i Woj.) Na rocznym walnym zebraniu Tow. Powst. i Wojaków wybrano nast. zarząd: prezesem p. Franciszka Bernarda, wiceprezesem — p. burmistrza Draheima, sekretarzem — p. Szwarcopfa, skarbnikiem — p. Ćwiklińskiego Ludwika, komendantem — p. Ma-

Echa zjazdu T. C. L. w Pelplinie.

W uzupełnieniu sprawozdania naszego z czwartkowego numeru „Dzien. Bydg.”, podajemy nast. dalsze szczegóły:

Marszałkiem zjazdu wybrano ks. prałata Dembka z Grudziądza, sekretarzowali pp.: Nowiński i Rapiera. Telegramy z życzeniami nadesłali pp.: wojewoda pomorski p. Lamot, kurator szkolny, starosta krajowy p. Wybicki i inni. Ze sprawozdania sekretarza p. Nowińskiego dowiedzieliśmy się, iż największą działalność wykazały komitety T. C. L. w powiatach: Świecie, Sepólno, Kościerzyna i Grudziądz.

W dyskusji zabierali również głos delegaci m. in. naczelnik kuratorjum toruńskiego ks. Strogulski, inspektor Ossowski, delegat z Sepólna, Kościerzyny, Wejherowa i inni.

Do Rady okręgowej wybrani zostali: ks. prałat Dembek, kurator Schwemin, inspektor Chmielewski z Kościerzyny, insp. Górny — Gniew, dyr. Pawlikowski — Tczew, ks. radca Strogulski z Torunia, dyr. Puppel z Grudziądza, starosta Kowalski ze Świecia, pułk. Kochański z Gdańska, Adamska z Działdowa, ks. Wróblewski z Lipinek, ks. radca Wojciechowski z Radzyna i adwokat Popiel ze Starogardu.

Bardzo ciekawe, rzucające wiele światła na rozległą działalność T. C. L. jest sprawozdanie z roku sprawozdawczego 1926—27. Otóż w roku tym składnice książek wysłały ogółem 38.347 książek za sumę 148.134,12 zł i to do komitetów poznańskich 12.184 egzemplarzy za 46.496,32 zł do komitetów pomorskich 2619 egzemplarzy za 9267 zł, do komitetów G. Śląska 23.547 egzemplarzy za 92.370,80 zł.

Czytelnictwo w bibliotekach: W województwie poznańskim posiada T. C. L. 758 bibliotek, 113.572 książek 29.239 czytelników i 347.742 wypożyczeń. W województwie pomorskim 288 bibliotek 49.599 książek, 10.956 czytelników i 179.274 wypożyczeń. W województwie śląskim 253 bibliotek 77.834 książek, 21.207 czytelników i 261.471 wypożyczeń. Na Śląsku przypada 1 książka na 11 mieszkańców, w Poznańskim 1 książka na 17 mieszkańców, a na Pomorzu 1 książka na 18 mieszkańców.

Zanim kupicie samochód, obejrzyjcie „HUDSON” i „ESSEX” i dowiedźcie się o ich rekordowo niskiej cenie. (34120

lencę Edwarda, zastępcą kom. — p. Grądzielę Augusta, referentem oświatowym — p. Pankowskiego Wincentego.

JUTROSIN. Jarmark na konie, bydło i towary kramne, odbędzie się w tut. mieście w czwartek, dnia 20. bm.

TURZNO. (Łobuzerja powybiłała szyby na dworcu.) W nocy z dnia 10 na 11 bm. doniósł telefonicznie zawiadawca stacji Turzno, iż nieznanymi osobnikami obrzucili budynek stacyjny kamieniami, wybijając kilka szyb.

Pociąg tranzytowy obrzucony kamieniami. Donoszą nam, iż na stacji Jamielnik, 2 nieznanymi sprawców obrzucili jadący pociąg tranzytowy kamieniami, wybijając 2 szyby. Sprawcami okazali się: Leszczyński i Miskiewicz, zamieszkali w okolicznych wioskach.

Kasa poborowa

dla wykupu świadectw przemysłowych w Kamieniu i Więcborku.

Nabywającym świadectwa przemysłowe na rok 1929 Izba Przemysłowo-Handlowa w Bydgoszczy zwraca uwagę, że w Kamieniu w lokalu magistratu otwartą będzie specjalna kasa poborowa do wykupu patentów i to dnia 18. bm. od godz. 8,30 do 16,30, w Więcborku specjalna kasa poborowa czynną będzie 20. bm. w magistracie od godz. 9 do 17.

Wykłady, kursa, Uniwersytety Ludowe miejskie w roku sprawozdawczym rozwinęły się znacznie na terenie działalności T. C. L. Ogółem odbyło się 1743 wykładów wszelkich rodzajów — w Wielkopolsce 239, na Pomorzu 460 na Śląsku 994.

Przezroczenie T. C. L. wysłały 689 seryj przezroczy z 21.902 obrazków. Centrala w Poznaniu 417 seryj, sekretariat w Grudziądzu 132 seryj, sekretariat w Król. Hucie 140 seryj.

Czytelnie. Przy wielu bibliotekach istnieją czytelnie pism. W czytelniach tych zaprowadza się audycje radiowe. Aparaty radiowe założono: w Działdowie, Rudzie i Katowicach.

Muzea rodzinne istnieją w Ostrowie, Pleszewie, Lesznie, Rawiczu i Grudziądzu, funkcjonując sprawnie i z pożytkiem.

Kursa pracy oświatowej odbyły się w Rogoźnie (7 dni), Grudziądzu (3 dni), Lesznie (2 dni), Rawiczu (2 dni) i Międzyzdrojach (3 dni).

Uniwersytety Ludowe funkcjonują sprawnie, posiadając na każdym kursie pełny kontyngent słuchaczy. Do istniejących dwóch Uniwersytetów ludowych w Dalkach i Zagórz, przybył nowy w roku sprawozdawczym w Odolanowie, na granicy Śląska i Wielkopolski.

Dział wydawniczy T. C. L. wydaje dwa pisma: „Przegląd Oświatowy” — oficjalny organ organizacji, oraz popularny dwutygodnik dla wszystkich „Promień”, oprócz tego dział wydawniczy T. C. L. wydaje druki i broszury organizacyjne. Między innymi wydał w roku sprawozdawczym książkę ks. A. Ludwiczak: „Uniwersytety Ludowe w Polsce”.

Sprawozdanie swoje kończy ks. dyrektor Ludwiczak zawiadomieniem o rozpoczęciu ludowy domu oświatowego.

Spółeczność Pomorza z wielkim uznaniem śledzi niestabnącą, szeroką działalność T. C. L.

Nie wątpimy, iż dopiero co odbyty zjazd oświatowy przyczyni się do tem większego ożywienia tak żoźnej pracy T. C. L. dla dobra społeczeństwa i Rzeczypospolitej.

Z Grudziądza.

Kalendarzyk teatralny.

Piątek, dnia 14 bm. „Musisz być moją”, farsa w 3 aktach i Divertissement baletowe.
Sobota, dnia 15 bm. „Musisz być moją”, farsa w 3 aktach i Divertissement baletowe.
Niedziela, dnia 16 bm. o godz. 3,30 po pół. „Bajadera”, ceny niższe. Wieczorem o godzinie 7,30 „Księżniczka dolarów”.

Wilcza Jama. Przy ul. Groblowej nr. 6, na przeciw naszej filji, od kilkunastu dni brak w chodniku płyty. Jest to istna pułapka na przechodniów, gdzie można bardzo łatwo nogę złamać, na co zwracamy uwagę władzom miarodajnym.

Choiński. Pierwsze choinki pojawiły się na Gł. Rynku i przy ul. Groblowej 19.

Wykład o bolszewizmie. Tow. gimn. „Sokół” L. zainicjowało na poniedziałek dnia 17 bm. w Teatrze Miejskim o godz. 19,30 odczyt o bolszewizmie. Wykład z przeżyciami wygłosi znany działacz społeczny inż. Elzanowski. Na „Dom żołnierza polskiego”. Dowiadujemy się, że z inicjatywy komendanta garnizonu gen. bryg. p. Rachmistruka, korpus oficerski tut. garnizonu urzędują w dniu 31 bm. w salach „Tivoli” zabawę sylwestrową, pod hasłem „Wielka noc sylwestrowa”, urozmaiconą tombolą, przywitaniem Nowego Roku, tańcami i licznymi niespodziankami. Dochód z tej zabawy przeznacza Korpus Oficerski na budowę „Domu żołnierza polskiego” w Grudziądzu. Zaproszenia zostaną rozlane w odpowiednim czasie.

Koło sportowe „Orleńca” przy gimnazjum mat.-przyrodn. urzędują dnia 15 bm. o godz. 13,30 w auli gimnazjum mat.-przyrodn. akademję szermierczą. 1) słowo wstępne — wygłosi p. prof. Odyś; 2) lekcyja zbiorowa szermierki uczniów — przeprowadzi instruktor szerm. starszy wachmistrz p. Różycki; 3) wolne walki uczniów na szable; 4) walki pokazowe na szable, florety i szpady.

Swój do swego po swoje. W Grudziądzu zasługuje na poparcie znany działacz społeczny, wybitny pracownik plebiscytowy, p. Wiktor Szulc przy ul. Toruńskiej, który poleca na gwiazdkę po cenach bardzo przystępnych materiały lokciowe, garderobę męską i damską, bieliznę itp.

Bacność, Sokolice, Małe Tarpno! Lekcyja gimn. oddziału żeńskiego „Sokoła” w Tarpnie odbędzie się w piątek dnia 14 bm. o godz. 19 w sali Fitzy, a na przyszłość odbywać się będą lekcyjy dla tego oddziału w środy. Proszę uprzejmie wszystkie drużyny, aby licznie i punktualnie na lekcyjy się stawiły. — Naczelniczka.

Utworzenie się komitetu miejskiego P. W. K. Dnia 11 bm. o godz. 8 wiecz. odbyło się w ratuszu zebranie przedstawicieli miasta Grudziądza, reprezentujących przemysł, handel, wolne zawody, organizacje społeczne, celem wyłonienia z pośród siebie komitetu P. W. K. Zebraniu przewodniczył p. prezydent miasta. Następnie referat wygłosił p. gen. Ładoś, delegat P. W. K. na Pomorze, wtajemniczając zebranych w zakres zadań komitetu. W przemówieniu swem p. generał skonstatował, że dotychczas rzemiosło słaby w wystawie bierze udział, oraz zaznaczył, że m. Grudziądź powinno wystąpić na P. W. K. jak najokazalej, wobec tego, że inne miasta z b. Kongresówki i Małopolski okazują dla Wystawy żywe zainteresowanie. W dyskusji zabierali głos: p. prezydent miasta, p. dyr. Koludzi, p. Szulc, p. gen. Ładoś, red. Sobociński. Do miejskiego komitetu P. W. K. wybrano p. prezydenta Włodka, jako przewodniczącego, jako członkowie weszli pp.: dyr. Puppel, dyr. Kwaśniewski, ks. dr. Łęga, gen. Ładoś, nadradca Rozborski, red. Sobociński.

Informator podatkowy. Prasę opuścił nr. 12 „Informator Podatkowy” na m. grudzień który wydaje zaprzysiężony rewizor ksiąg handlowych, p. Alojzy Kamrowski w Grudziądzu, ul. Mickiewicza 8, tel. 606.

Do towarzystw gimnastycznych „Sokół” na terenie m. Grudziądza Otrzymujemy od prezesa Kamrowskiego nast. wezwanie: Wzywamy zarządy gniazd grudziądzkich włącznie Małe Tarpno, Mniszek i Michale, aby zachęcali swych członków tak czynnych jako i nieczynnych oraz młodzież, do masowego udziału w odczycie, który odbędzie się w poniedziałek, dnia 17 bm. o godz. 19,30 w Teatrze Miejskim. P. inż. Kazimierz Elzanowski, były więzień i skazaniec bolszewicki, mówić będzie o „raju bolszewickim”.

Bacność, robotnicy i sympatycy Ch. Z. Z. W poniedziałek 17 bm. o godz. 19,30 (7 wieczorem) w Teatrze Miejskim odbędzie się bardzo interesujący odczyt o „raju bolszewickim”, który wygłosi były więzień i skazaniec bolszewicki p. inż. Kazimierz Elzanowski. Na odczyt szan. członków i sympatyków wraz z rodzinami jak najuprzejmiej zapraszamy. Właśnie my, robotnicy, na ten odczyt masowo pójść powinniśmy, aby poznać, czym jest bolszewizm dla robotnika. — Leon Jankowski, wiceprezes okr. Ch. Z. Z.

„Pokój ludziom dobrej woli”. Te słowa Chrystusowe kierujemy przed świętem Bożego Narodzenia do tych wszystkich Polaków, którzy wnoszą w swój dom podarki gwiazdkowe dla swych rodzin, zakupując tylko z firm polskich, a przede wszystkim z firm, mających godło chrześcijańskie z Matką Boską Częstochowską — Królową Korony Polskiej, albo godło Związku Towarzystw Kupieckich.

Skórcz.

Odnakę honorową „Frontu Pomorskiego” za działalność na rzecz przyłączenia Pomorza do Polski otrzymali bracia J. i M. Netkowsy z Wielbrandowa.

Z życia towarzystw. Miesięczne zebranie Z. O. K. Z. odbyło się w ub. niedzielę, dnia 9 bm. w sali p. Szwarcy. Zebranie zagał prezes koła p. Sobacki, sekretarz p. Kowalski odczytał protokół z zebrania organizacyjnego. Czysty zysk z przedstawienia przeznaczono na dożywianie dzieci biednych rodziców w szkole katol., pewną zaś kwotę przeznaczono na biedne dzieci polskie w Westfalji. W uznaniu zasług mianowano wójta p. Grzankowskiego członkiem honorowym koła Z. O. K. Z. Nast. wygłoszone zostały dwa referaty przez pp. nauczyciela Kowalskiego i Howickiego, na temat: „Ustrój władz w Polsce” i „Znaczenie gospodarce Polski”.

Ub. niedzieli odbyło się miesięczne zebranie Kółka Rolniczego. Omawiano sprawę założenia mleczarni spółdzielczej i sprawę zakupu soli bydliczej.

Pożar. W nocy z 6 na 7 bm. spaliła się szopka, należąca do p. Kazubowskiego przy ul. Dworcowej. Straży pożarnej udało się ogień umiejscowić.

Z Torunia.

Z Teatru Pomorskiego. W piątek, dnia 14. bm. o godz. 8 wieczorem popularne przedstawienie operetki L. Falla „Róża Stambułu”. Ceny miejsc najniższe.

W sobotę, dnia 15 grudnia br. o godz. 8 wieczorem premiera świetnej komedji polskiego autora Zdzisława Marynowskiego pt. „Samolot S. P. 13”. Komedja ta na wskroś oryginalna, iskrzy się prawdziwie amerykańskim humorem. Akcja obfitująca w momenty wprost sensacyjne, trzymać będzie w najwyższym napięciu uwagę widzów. Reżyseruje sztukę p. Orzechowski.

Posiedzenie Wydziału Historyczno-Archaeologicznego Tow. Naukowego w Toruniu odbędzie się w poniedziałek, dnia 17. bm. o godz. 6,30 w gmachu „Muzeum” (1 piętro). Referat ks. prezesa A. Mańkowskiego: „Liga Narodowa Polska w pow. kwizdyńsko-gniewskim 1848-1850”. Wstęp wolny dla członków i wprowadzonych gości.

Kradzież. Gertigowi Franciszkowi, zamieszkałemu przy ul. Łaziennej 2, skradziono u-

Starogard.

Scena Polska. Scena Polska rozwija ożywioną działalność. W najbliższą niedzielę zespół artystyczny sceny wystawia wesołą sztukę pod tytułem: „Nie trzeba się niczemu dziwić”.

Napad na podoficera. Na przechodzącego późnym wieczorem podoficera z 2 p. szwol. napadło kilku pijanych uliczników. Jeden z nich czynnie obraził przedstawiciela armji polskiej, za co spotkała go dotkliwa lecz zasłużona kara.

Walne zebranie Bractwa Strzeleckiego. Na ostatnim walnym zebraniu Bractwa Strzeleckiego postanowiono wybudować ośm nowych stąpowisk, aby sprostać zadaniom zjazdu strzeleckiego, jaki się odbędzie w Starogardzie w roku 1930 z całego Pomorza i z Wielkopolski. Wybrano specjalną komisję propagandową w skład której weszli pp.: Sutarski, Krauze i Szczodrowski. W końcu uchwalono urządzić zabawę strzelecką w dniu 5 stycznia.

Aresztowany za fałszywe zeznanie. W sprawie p. Andrzejczaka zeznawał fałszywie przed Sądem Ławniczym właściciel składu aptecznego p. Neyna. Na wniosek prokuratora Ossow-

Tuchola.

Z Teatru Wielkopolskiego. W ub. poniedziałek przybył Teatr Wielkopolski pod dyktando p. Bolesława Brzeskiego. Zespół ten odegrał w sali „Browaru” 3-aktową komedję „Ciotunia”.

Z Sejmiku Powiatowego. W ub. piątek odbyło się posiedzenie Sejmiku Powiatowego powiatu tucholskiego. Na porządku dziennym był m. in. wybór nowej Rady Szkolnej Powiatowej. Wybrani zostali pp.: J. Wilant - kupiec z Tucholi, Rytlewski - rolnik ze Śliwic, Karwasz - rolnik z Bysławia, Jaśtak - przemysłowiec z Czekcyna i Korzuch - rolnik. Sejmik uchwalił na rok rachunkowy 1929-30 pobierać jako dodatek komunalny 100 proc. od opłat za wyszynk, gdy w poprzednim roku pobierano aż 200 proc. na rzecz komuny. Natomiast od świadectw przemysłowych pobierać się będzie 70 proc. na rzecz powiatu.

Wyrostki napadają na zagrodę. Kilku łobuzów z pobliskiej Koźlinki i z Żalna urządzili napad na zagrodę wdowy p. Świątkowej. Łudzili się nadzieją, że zastaną tam tylko ową kobiecinę. Rzecz wzięła całkiem inny obrót. W zagrodzie napotkali oni starszego syna wdowy, który przepędził łobuzów.

Przeгляд bydła z premjowaniem. Pomorska Izba Rolnicza urządziła w ub. środę w Goścyczynie tut. powiatu, przeгляд bydła, połączony z premjowaniem wyróżnionych sztuk. Do przeгляdu stawili miejsc. hodowcy 89 sztuk bydła. Komisję przeглядową tworzyli pp.: inż. Jelowiecki z Pom. Izby Rolniczej, Piechowski, dyrektor szkoły rolniczej z Pawłowa, Rybka z Mąkowarska, Baumgart, Ciżmowski i Nitka stąd. Nagrody otrzymali pp.: Nitka za stadnika 70 zł, za grupę krów 90 zł, Lackowski za grupę krów 95 zł, Niemczewski za 3 krowy 30 zł, Warczak za 6 krów 65 zł, Suchy za 7 krów 90 zł, Bieliński za 1 krowę 10 zł, Ogrzewalski za jedną krowę i jałowicę 20 zł, J. Ciżmowski za grupę krów 125 zł, Prill za 3 krowy 35 zł, Baumgart za grupę krów 150 zł, za grupę jałowic 36 zł, Komorowski i Maliszewska po 10 zł za jedną krowę, Grzeza za 2 krowy 20 zł. Z przedstawionego materiału zostało 80 sztuk wyróżnionych.

Ceny targowe. W ub. wtorek 11 bm. płacono na tut. rynku za funt masła 2,20—3,00, jaja 3,80—4,00, gęsi funt 1,60—1,70, jabłka litr 20—50 gr, cebula za litr 40—50 gr, kapusta za główkę 30—50 gr, marchew litr 30 gr, kartofle 3—4 zł za ctr., żyto 16,50 za ctr, prosięta za parę 35—40 zł, jednokonny wóz torfu 15 zł, jednokonny wóz drzewa 14 zł.

branie i płaszcz wartości 500 zł. — Robotnikowi Franciszkowi zam. przy ul. Żeglarskiej 6, skradziono 150 zł gotówki.

Pożary. Powstał pożar w mieszkaniu, należącym do ogrodnika Jędrzejczaka przy Rzeźni 48. Ogień powstał od pieca. Szkoda wynosi 500 zł. — Dnia 11. bm. zapaliła się szopka należąca do Kierownictwa Budowy Mostu koło Grzyba na Bydgoskim Przedmieściu. Ogień powstał od żużli pozostawionych przez robotników. — Dnia 11. bm. zapaliły się sadze w kominie domu przy ulicy św. Jerzego 62.

Napad. Na szosie pomiędzy dworcem Toruń (północ) a Wrzosami napadło 2 nieznanymi osobnikami na Andrzeja Sypniewskiego, zamieszkałego we Wrzosach. Napastnicy przystawili Sypniewskiemu rewolwer do piersi, żądając wydania pieniędzy. Sypniewski w chwili podnoszenia rąk do góry chwycił za rewolwer używając go odebrać napastnikom, skutkiem czego padł strzał, który ugodził Sypniewskiego. Napastnicy zdołali zbiec niepoznani.

skiego p. Neynie wytoczono sprawę o krzywoprzysięstwo.

Same córki. Według zapisek urzędu stanu cywilnego w ostatnim tygodniu listopada przyszły na świat same córki. Jak tak dalej pójdzie, to na jednego mężczyznę przypadnie po kilkanaście kobiet.

Sprzedaż kina. Kino Pałacowe zostanie wkrótce sprzedane p. Kaubemu, właścicielowi kina Apollo w Grudziądzu. W ten sposób jeszcze jedna placówka gospodarczo-kulturalna przejdzie w polskie ręce.

Nowe lotnisko na Helu.

W ub. tygodniu odbyły się w Jastarni i w Gdyni posiedzenia komitetu obu miejscowości i portu w Gdyni. Na posiedzeniu w Jastarni omawiano głównie sprawę budowy wielkiego lotniska, odległego o trzy kilometry od Jastarni w kierunku Helu. Plany nowego lotniska już są opracowane. Lotnisko ma stanąć przy udziale kapitału zagranicznego.

TURZNO. Ujęcie sprawców wybiecia szyb na dworcu. W związku z napadem na stację kolejową Turzno został ujęty sprawca Bonikowski Stanisław z Rypina, bez stałego miejsca zamieszkania, którego rozpoznali kolejarze. Sprawca wybił 16 szyb w budynku stacyjnym. Napadu dokonano z zemsty za to, iż Bonikowski wraz z 2-ma innymi osobnikami mieli być oddani w ręce policji za wywołanie bójki w przedziale 4 kl. pociągu nr. 324.

Tczew.

Wypadek przy pracy. W fabryce tektury M. Droste przy ulicy Skarszewskiej, ślusarz monter Schulz uległ nieszczęśliwemu wypadkowi. Maszyna urwała mu dwa palce u ręki. Nieszczęśliwego odwieziono do szpitala.

„Księżniczka dolarów” odegrana w ub. poniedziałek przez artystów z Grudziądza zapelniała salę teatralną po brzegi. P. Mela Grabowska była doskonałą „księżniczką” zaś p. Dowmunt niezrównanym królem węglowym. Pod koniec 2 aktu odtajniono murzyński taniec „Seminola” który bardzo oklaskiwano.

Z państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy. Państw. Urząd Pośredn. Pracy poszukuje dojarza do 15 krów, chłopaka do dojarza oraz jednego stolarza.

Do odebrania. Znalezione klucz od mieszkania. Odebrać go można w Magistracie, pokój nr. 9.

Lobuzerski wybrak. Przy ulicy Dworcowej róg Łaziennej w nocy z 7 na 8 bm. jacyś dotychczas niewytropieni sprawcy, po wybieciu szyby w szafce reklamowej zakładu fotograficznego p. Stefanickiej, skradli duży portret wraz z kilkoma fotografiami, wartości około 100 zł.

Tani „wikt” W jednym z lokali zasiadł pewien jegomość, zjadł sutą kolację. Kiedy przyszło do płacenia, okazało się, że w kieszeniach oprócz płótna nie było nic.

Utopił się w ołowiu. W tych dniach przychwycono pewnego osobnika, który chciał spieniężyć płytę ołowiu ważącego około 100 funtów. Ołow ten pochodził podobno z kradzieży; niefortunnego złodziejzaka odstawiono do aresztu.

Głupi figiel. W czasie przedstawienia w ub. sobotę w Halli miejskiej pewien niepośli rozsywał w drugim akcie jakiś proszek, pobudzający do kichania, który wprowadził kilka osób w stan zdenerwowania.

Nie udało się. Dwóch ryzykantów próbowało przekroczyć granicę nielegalnie, jednakowoż im się to nie udało. Za ten śmiały eksperyment dostali się do kozy. Nie udało się także siedmiu obcokrajowcom przejechać do Polski bez paszportów.

Nieszczęśliwy wypadek. W Zajazdkowie podczas przeciągania wagonów na linjach zapasowych pewnemu kolejarzowi wagon zmiął dźwiał stopę. Nieszczęśliwą ofiarę odstawiono do szpitala.

Wielki Mędromierz.

Nowe Stow. Młodzieży urządziło swój pierwszy występ publiczny tj. przedstawienie amatorskie. Zespół amatorski odegrał dwie sztuczki sceniczne pt. „Posażna jedynaczka” i „Brzytwa swatem”. Amatorzy wywiązali się z swych ról nadzwyczaj dobrze.

Kradzież raków. Dzierżawca rybołówstwa na tut. jeziorach schwył większą ilość raków, które nim sprzedał umieścił w specjalnie ustawionym w wodach jeziora naczyniu. Widocznie wiedział o tem jakiś osobnik, który skorzystał z okazji; odnalazłszy w nocy kryjówkę rybaka, wybrał z niej około 620 sztuk raków.

Sucha.

Wśród młodzieży. Miejs. Stow. Młodzieży Polskiej Męskiej odegrało udatnie w sali p. Hoehnego piękną sztukę ludową p. t. „Pałka Madeja”. Zespół amatorski stanowili pp. Nitka, Świetlik, Grabowicz, Jędrzycka, Pipowski, Kulczyk, Maślanka, Głomowski, Grubiński, Koźlinka, D. Jędrzycka, Koźlinkówna, Kątna, siostry Jędrzyckówne i Ziółkowska.

Założenie Komitetu T. C. L. Założono tu T. C. L. Na przewodniczącego tego towarzystwa wybrano p. Kopkę — kier. szkoły, jako zastępcę p. Roszczyńca — miejsc. wójta, na sekretarza p. K. Winiarskiego, na skarbnika p. B. Koźlinkowa, p. Będzińska na bibliotekarkę czytelną T. C. L.

Z Koła Ziemianek. Istniejące tu Koło Ziemianek nosi się z zamiarem utworzenia dla tut. młodzieży żeńskiej kursu życia i kroju, oraz innych robót domowych. Kurs taki ma się odbyć w porze zimowej.

Z M A R L I.

Ś. p. Marja z Kazimierskich Kollatowa w Kruszwicy.

Ś. p. Katarzyna z Grodziszczaków Rybacka w Poznaniu.

Ś. p. Józef Tuchociński w Klecku.

Ś. p. Stanisław Koszewski, pierwszy burmistrz m. Kościana.

Ś. p. Kazimierz Weber w Gniewkowie.

Ś. p. Michał Kaczmarek w Gnieźnie.

Ś. p. Władysław Spachacz w Gnieźnie.

Kino Krystal

Pocz. o 6,45 i 8,50.
w niedzielę od 3,30.

Dzisiaj w piątek premiera wielkiego szlagieru z cudną
DOLORES COSTELLO
i największym aktorem świata
JOHNEM BARRYMORE
w swym najlepszym filmie, bardziej porywającym jak
„Bestja Morska”

„Gdy mężczyzna kocha”

Dzieje buntu duszy mężczyzny, którego zmysły opętała kobieta.

Wspaniała wystawa, precyzyjne klejnoty, bajeczne stroje. Pomimo wielkich kosztów, ceny wstępu **zwykłe**. Bilety bezpłatne. bazwarunkowo **nieważne**.

Nadprogram
Najnowszy tygodnik **Gaumonta**

KRONIKA

Bydgoszcz, dnia 14 grudnia 1928 roku.

KALENDARZYK.

Dzisiaj: Nikarego, Spiridjona, Izydora.
Jutro: Krystyna, Walerjana b., Maksyma.
Wschód słońca: godz. 8,08.
Zachód słońca: godz. 15,41.

DYŻUR NOCNY W APTEKACH.

Od poniedziałku, 10. bm. do poniedziałku, 17. bm. dyżurują:
1) Apteka Centralna, ul. Gdańska;
2) Apteka pod Lwem, Okole.

Wypożyczalnia książek „Lektor”, ulica Gdańska 141, otwarta codziennie od godziny 8 rano do 6 wieczór. Telefon 1739.

TEATR MIEJSKI.

Dzisiaj, w piątek o godz. 7½ „Głupi Jakób” komedia T. Rittnera.
Jutro w sobotę operetka Fr. Lehara p. t. „Cygańska Miłość”.
W niedzielę o godz. 4 „Noc w Wenecji” Straussa. Wieczorem „Paganini”.

Dużo mówi się teraz o pojedynkach, o wyrządzeniu sobie satysfakcji z bronią w ręku Niehawem zajmujemy się tym tematem obszerniej. Na razie wesoła na ten temat historia.

Spotkał mnie niedawno pensjonowany oficer austriacki. Pytam go, jak on się zapatruje na pojedynek, bo to temat teraz aktualny. A on opowiada.

— Gdy byłem jeszcze majorem w czynnej służbie, miałem nad sobą pułkownika, co to mówią — psa. Najgorzej, że obaj mieszkaliśmy w koszarach. Sekował, żyć nie dawał, po nocach alarmami budził. Czasem na froncie taki był ordynarny, że ochota brała posłać mu sekundantów. Ale zawsze przyszło mi zastanowienie, że pojedynek to głupstwo. Możesz do impertynencji dostać jeszcze i kulę.

Aż wskutek reumatyzmu zostałem spensjonowany. Wolno mi było kwartał jeszcze zajmować mieszkanie w koszarach. Ten czas postanowiłem obrócić na danie sobie wydatnej satysfakcji.

Służącemu mojemu kazałem, aby jak dawniej budził mnie codziennie o piątej rano niby to do służby.

I chłopak codziennie zjawiał się nad moim łóżkiem ze słowami:

— Panie majorze, melduję posłuszenie, że czas już wstawać, bo pan pułkownik za pół godziny będzie odbierał raport.

A ja mu wtedy na to:

— Powiedz panu pułkownikowi, a-by....

Dokończenie mojej odpowiedzi nie nadaje się naturalnie do publikacji. Ale wiadomość o niej rozeszła się między moimi kolegami i codziennie śmiano się serdecznie z pułkownika. Tak przez 3 miesiące codziennie miałem satysfakcję — lepszą od pojedynku.

— **Wystawa gwiazdkowa „Czytelnia dla Kobiet”** w lokalu Wielkopolanki, Plac Teatralny, otwarta już tylko będzie do poniedziałku 17 bm. Na wystawie są na sprzedaż: piękne kilimy, lalki w ludowych strojach, ozdoby choinkowe, prócz tego są wystawione bardzo piękne makaty i poduszki oryginalne chińskie, dalej prace pań, członków Czytelni: story z motywami siatkowym lub szydełkowymi, poduszki, obrusy, makaty, szale, tak modne teraz pajace, pieśki. Sekcja misyjna Sodalitji Pań wystawiła ornat i bieliznę kościelną pięknie haftowaną, która po wystawie zostanie wysłana do Afryki. Wystawa cieszy się wielkim i zasłużonym powodzeniem, oglądać ją można codziennie od 10—19, od 16—19 koncert i bufet. Wstęp 50 gr. Część dochodu na gwiazdkę schroniska ociemniałych kobiet.

— **Wykłady religijne Ligi Katolickiej.** Drugi aktualny wykład religijny w Adwencie z ramienia Ligi Katolickiej wygłosi w piątek, dnia 14 bm. o godz. 8-mej wieczorem w Domu Katolickim na Wilczaku, ul. Miedza 2, ks. prof. Hanelt, na temat „O spłytyźnieniu”. Następnie czytanie Pisma św. (Dzieje Ap. R. II). O liczny udział uprasza zarząd.

— **Stow. Ch. N. N. S. P. w Polsce, koło miasta Bydgoszczy.** Przyszłe zebranie miesięczne odbędzie się w sobotę, 15 bm. o godz. 19,45 w auli szkoły wydziałowej męskiej przy ul. Konarskiego 7. Porządek obrad: 1) Referat „O ulepszeniu metody rozbioru zdania” p. prof. Stopa; 2) Sprawozdanie z posiedzenia Zarządu Głównego, kol. Beyer; 3) Sprawy organizacyjne, p. insp. Modrzewski; 4) Wybór komisji matki; 5) Komunikaty; 6) Ważne głosy.

NA GWIAZDKĘ
JEDYNY PODAREK TO
RADJO!

— **Frawosławne nabożeństwo** w garnizonowej cerkwi przy ul. 3-go Maja, odbędzie się: wieczorne w sobotę 15 grudnia o godz. 6,30. W niedzielę 16 grudnia o 9-tej rano Msza św.

Jubileusz ks. Raczkowskiego. Dnia 13 bm. obchodzili srebrny jubileusz kapłaństwa ks. Leon Raczkowski, proboszcz w Pawłowie w pow. gnieźnieńskim. Po otrzymaniu w Gnieźnie święceń kapłańskich w roku 1903, ks. Raczkowski powołany został na wikariat samodzielny do **Górki pod Łobżenicą**, gdzie przebył 11 lat, administrując równocześnie przez półtora roku oddaloną o 11 km. parafję w Bułgowie. Następnie ks. Raczkowski przez szereg lat, w zastępstwie, po śmierci ówczesnego proboszcza pracował jako **duszpasterz w Łobżeniccy**, skąd w roku 1914 powołany został na probostwo w Pawłowie. Wielki rozkwit spódmiejski, jak: „Rolnika”, Banku Ludowego i innych w Łobżeniccy, których był założycielem i piastował urząd prezesa — jest też zasługą Księdza-Jubilata.

Podziękowanie. Zarząd Tow. Przyjaciół Szkoły Oficerskiej składa najserdeczniejsze podziękowanie tym wszystkim paniom, które chętnie zajęły się przygotowaniem woreczków, aby św. Mikołaj mógł tak hojnie obdarzyć pp. podchorążych i oficerów — profesorów Szkoły.

Równocześnie składamy podziękowanie p. Hecht-Heufeldowej za mistrzowską grę skrzypcową, p. Oli Obarskiej i p. Rychter-

rowi za piękny śpiew solowy i p. E. Sokolowskiemu za wzorowy akompanjament.

Za Zarząd Tow. Przyjaciół Szkoły Ofic. Henryk Ryszewski, sekretarz.

— **Msza żałobna za duszą śp. Idzi Świtajły.** W sobotę dnia 15 grudnia rb. o godz. 9½ przed południem odbędzie się w kościele Farnym nabożeństwo za spokój duszy śp. Idziego Świtajły.

— **Widowisko dla dzieci.** Humanistyczne Gimnazjum Żeńskie D-ra Michała Wagnera powtarza w sobotę, dnia 15 grudnia o godz. 7-mej wieczorem w Strzelnicy przy ul. Toruńskiej sztukę p. Z. Kulakowskiej „Sen Józia”. Deklamacje i występy chóru ponadto w programie. Sztuczka odegrała przez dzieci klas wstępnych wzbudziła ogólny zachwyt — na życzenie więc ogólne zabawią się maluchy raz jeszcze w aktorów. Czysty dochód przeznaczony na „Samopomoc Szkolną”.

— **Nowy komendant Policji Państw. w Poznaniu.** Objął już urządowanie nowomianowany komendant Policji Państwowej na Województwo Poznańskie p. inspektor **Władysław Goździewski**. Nowy komendant, rodem ze Środy, jest wybitnym fachowcem na polu organizacji kadr policji i posiada za sobą bogatą praktykę na wysokich stanowiskach policyjnych. Przez cztery i pół roku był komendantem wojewódzkim P. P. na Wołyni i przyczynił się znacznie do zmniejszenia przestępczości na kresach. Po półtorarocznej służbie w Głównej Komendzie w Warszawie objął inspektor Goździewski Komendę Policji Województwa Tarnopolskiego. Ostatnio z województwa tego został przeniesiony na ważną placówkę komendanta wojewódzkiego P.P. w Poznaniu.

— **Ważne dla kupiectwa miasta Bydgoszczy!** Towarzystwo Kupców podaje wszystkim kupcom m. Bydgoszczy do wiadomości, że na interwencji w sprawie zamykania światła w godzinach od 16—18, Elektrownia Miejska wyraziła zgodę na pozostawienie światła w lokalach pod warunkiem **nieoświetlania okien wystawowych w godzinach od 16 13-tej.**

Podając powyższe do wiadomości, prosimy właścicieli wszystkich sklepów handlowych w interesie własnym nie oświetlać w wyżej podanym czasie okien wystawowych, wzmiankanego będzie można używać światła wewnątrz lokalu. W innym bowiem razie światło będzie nadal zamknięta w myśl ogłoszenia Elektrowni miejskiej.

Magistrat bydgoski
posyła obywatelom napomnienia egzekucyjne
jako upominki gwiazdkowe!

Czy wolno ściągać podatki z przed kilku lat?

Oddział egzekucyjny przy magistracie miasta Bydgoszczy rozsyła obywatelom ciekawe napomnienia: **nakaz zapłaty podatków od lokali za rok 1926 wraz z odsetkami**, które przez dwa lata narosły do kwoty wymierzonego podatku.

Gdyby księgowy w przedsiębiorstwie prywatnym dopiero po dwóch czy trzech latach „przypomnił sobie” o zaległościach klientów, przepędziliby go napawno. Zresztą pretensje, o które się nie upominano, w dwóch latach przedawniają się. Jeśli chodzi o podatki, to — zdaniem prawników — pretensje przedawniają się dopiero **po czterech latach**. Nasz magistrat zatem wygrał, lecz jakim prawem obywatele za niedopatrznie odnośnego radcy mają płacić **horrendalne odsetki**? Rada miejska zgłoszonych sprzeciwów w tej sprawie dotąd jeszcze nie rozpatrzyła, ale stanowczo się zastrzegła, aby odsetek za zwłokę nie żądać, ponieważ **magistrat sam zawinił**, że w latach ubiegłych podatków tych nie ściągał wcale. Wiele też mówiono (najbardziej gardłował socjaliści), że to **podatek na burzujów**, których stać na „zbytek” mieszkaniowy. I co się okazuje: Kto ma 4 pokoje zajmowane przez 8 osób, temu też każą płacić! — Jak się tu zoić nie ma przelewać.

Wielu obywateli znowu skarży się, że urzędy skarbowe grożą im egzekucją za podatki, które już dawno zapłacili.

Zaleca się **przechowywać kwity**, ponieważ w urzędach podatkowych dziwne jakości panują porządku. Jeden z rewizorów przysyłanych z Warszawy sam przyznał, że jest bałagan.

PROGRAM W KINACH.

Kinoteatr „ODRODZENIE” w Domu Katolickim, ul. Miedza 2, (pierwszy przyst. tramw. za Szkołą Przem.) wyświetla arcywspaniały film w 10 aktach pt. „**Chrystus zwycięży!**”. Jako nadprogram najnowsza aktualność „**Dziesięciolecie Polski**”. Przegląd obchodów i uroczystości w największych miastach Polski. W piątek początek seansu o godz. 6, drugi seans z powodu zebrania Ligi Katolickiej wypada.

KRYSTAL. Miłość ich połączyła tak silnie, że nie zdołały rozdzielić tego węzła namiętności ani oszałamiające tempo życia dworu francuskiego, ani tortury na galerach kochanki. Wiele przeżyli Fabian i Manon, zanim połączył ich ślub, dając im spokój, upragniony i wolność. W tej erotycznej tragedii kochanków pt. „**Gdy mężczyzna kocha**” główne role odtwarzają: najpiękniejszy anant tragiczny John Barrymore i cudna Dolores Costello, na tle pałaców, katedry, więzienia i galerów w historycznych kostiumach. Całość tchnie bajkowym przepychem beztróżką życia francuskiego „złotego wieku” i urczą błyskotliwością przepysznych scen. Nadprogram najnowszy tygodnik.

— **Ma Pan „Anschluss”?** Oto prawdziwie bydgoska gwara... Kto pragnie mieć porządną „Anschluss” i zabawić się w przyzwoltem towarzystwie, niech zażąda telefonicznie numeru 559. Zgłoszą się sympatyczne urzędniczkimi telegrafów i telefonów, które grzecznym panom przesyła niezwłocznie zaproszenie na swój **wieczór sylwestrowy**. Prosimy skorzystać!

Ostrożnie z kulami śnieżnymi.

Już szczególnie wśród szkolnej młodzieży zakorzeniony jest zwyczaj bombardowania kulami śnieżnymi młodszych, czasami nawet starszych panienek. Ot — tak — bez powodu, nie wiedząc sam co czyni, byle dać upust swej swawoli czy nawet swemu kompletnemu niewychowaniu — wyrostek nierozumny schyla się po śnieg, ulepia brudną kulę i rzuca sobie tak pewnie, jakby to być musiało — i, co najgorsze, nikt go za to nie zgani. Wszyscy jakoś z dziwną obojętnością tolerują podobne wybryki. A te trzeba karać bezwzględnie. Nikomu chyba nie jest przyjemne, gdy mu do twarzy przylgnie brudna masa śnieżna, może jeszcze z kamieniem. Zuchwali zaś wyrostkowie zaczepiają dziewczęta — dlatego, że są dziewczętami, — czasem zupełnie nieznanymi.

Hallerczycy!

W 10-letnią rocznicę odzyskania Niepodległości Polski, placówka bydgoska Związku Hallerczyków postanowiła uczcić rocznicę tę wspólnym uroczystym obchodem gwiazdkowym.

W tym celu prosimy wszystkich Hallerczyków, zamieszkałych w Bydgoszczy i okolicy i tych dotąd niezrzeszonych, a przede wszystkim wdowy po poległych naszych druhach i ich sieroty o zgłoszenie swych nazwisk na zebraniu nadzwyczajnym placówki we wtorek dnia 18 bm. w Ognisku, ul. Jagiellońska o godz. 7-mej wieczorem, lub u d-ha Czuby, ul. Śniadeckich 41, tel. 860, celem przygotowania wszystkim nie spodzianek.

Pragniemy, ażeby w tym roku każda z sierót, każda wdowa po Hallerczyku i każde niezamożne Hallerczyka dziecko otrzymały upominek gwiazdkowy.

Starsi Hallerczycy obdarowywać się będą podarunkami własnymi wymiennie.

Cieszyć się i radować mamy wspólnie, że praca nasza i nasz trud w wielkiej mierze dały wolność Ojczyźnie.

10 lat temu 100.000 nas z bronią w ręku stało sformowanych w pułkach, w obozach instrukcyjnych i w drodze do nich z wszelkich zakątków świata, pełni zapału i największego poświęcenia, w oczekiwaniu rozkazu marszu do Ojczyzny, chociażby pieszo przez wrogi kraj torować sobie drogę przyszło do Polski, na bój o Lwów i całość dawnych granic Rzeczypospolitej.

Te wspomnienia gorące, pełne bohater- skich poświęceń ożywił nam należy i przekazać potomności, ażeby ta potrafiła utrzymać obecne granice i odzyskać w przyszłości te ziemie polskie, które nie z naszej winy do Polski obecnie nie należą.

Komitet:
(—) Prof. W. Albrzycht
(—) Wł. Kowalski (—) J. Czaba.

NOWOŚCI. Najweselejsza farsa „**Piękne nóżki zwyciężają**” dziś nieodwołalnie po raz ostatni ukaże się na ekranie.

MARYSIENKA. Najpiękniejsza epopea w życiu miała zawsze koniec, tak też i „**Niepotrzebny człowiek**”, mimo swych zalet, wiecznie na ekranie nie będzie. Ostatnie już dni jego nadeszły i mimo niesłabnącego napięcia publiczności, film musi być odesłany do innego miasta. A więc należy się spieszyć.

CORSO. Tylko dziś i jutro po raz ostatni wyświetla znakomita komedję pt. „**Rif i Raf w Alpach**”. W rolach tytułowych niezrównani komicy Wallace Berry i Raymond Hatton. Nadprogram dwie komedje.

— **Inspektor armji gen. Osiński w Bydgoszczy.** Od kilku dni bawi w Bydgoszczy inspektor armji gen. Osiński, celem przeprowadzenia inspekcji w tutejszych oddziałach. Przyjazd gen. Osińskiego nastąpił w ub. wtorek. Na dworcze powitała generała kompanja honorowa 62. p. p., a w imieniu nieobecne komendanta garnizonu powitał gościa plk. S. G. Pomazański i pplk. S. G. Polniaszek.

Nadzwyczaj bogatą i delikatną pianą oraz miłym zapachem odznacza się

33570

Kosznik

— Składy w następną niedzielę zostaną zamknięte. Na liczne zapytania zainteresowanym odpowiadamy, że wniosek Tow. Kupców o zezwolenie otwarcia składów w niedzielę dnia 16 bm., nie został uwzględniony. Również pozostał dotąd niezadowolony wniosek w sprawie zamykania składów w soboty i dni przedświąteczne o godzinę później niż w inne dni powszednie. Zezwolenie na przedłużenie godzin handlu w ostatnim tygodniu przedświątecznym uzyskać nie można z powodu przeszkód ustawowych. Zatem prócz składów spożywczych wszystkie inne składki we wszystkie dni tygodnia wolno mieć otwarte tylko od godz. 8 do 18-tej, w nadchodzącą niedzielę, dnia 16. bm., składów otwierać nie wolno. Dopiero w niedzielę, 23. bm. składki mogą być otwarte od godz. 13—18-tej.

— Wyjaśnienie. W wczorajszym numerze podaliśmy dłuższą notatkę o oszustwach niejakiego Józefa Waszaka z ulicy Gdańskiej. Stwierdzamy, że p. Józef Waszak (skład towarów krótkich) przy ulicy Długiej 42 nie jest identyczny, ani nawet pokrewniony lub spowinowacony z osobnikiem tego samego nazwiska, a zatem z inkryminowaną notatką nie ma wspólnego.

Polskie Stron. Chrześ. Dem.

Zebranie Koła Małe Bartodzieje odbędzie się w niedzielę dnia 16 bm o godz. 3 popoł. w lokalu p. Szerbartha, ulica Toruńska, Zimne Wody.

Wykład: „Co nam mówi historia Polska”.

O liczny udział członków i sympatyków prosi Zarząd.

— Czyja walka? W administracji naszej przy ul. Poznańskiej 29-30 jest do odebrania walizka, którą prawdopodobnie zgubił osobnik w stanie nietrzeźwym.

Samobójstwo kupca w Inowrocławiu.

Strzelił do siebie trzykrotnie.

Właściciel wielkiego składu garderoby i towarów galanteryjnych przy ul. Królowej Jadwigi p. Garstecki w dniu 12 bm. strzelił do siebie trzykrotnie, przyczem kule utkwily w płucach z lewej strony. Nie szczęśliwego odwieziono niezwłocznie do szpitala, gdzie wyjęto na razie jedną z kul. Stan desperata jest wciąż groźny. Powody rozpaczliwego kroku dotąd nie są znane. G. cieszył się powszechnym szacunkiem i sympatją, posiada żonę i dzieci drobne, stan zaś majątkowy nie dawał powodu do rozpacz.

Chiny a światowa komunikacja radiotelegraficzna.

Środkiem o wielkim znaczeniu dla wewnętrznego porządku i zwartości państwa jest bezwątpienia dobrze zorganizowana sieć komunikacyjna. Na bardzo odległe dystansy wchodzi w rachubę przedewszystkiem łączność drogą radiotelegraficzną. Wychodząc z tej idei, rząd chiński udzielił codopiero towarzystwu „Telefunken” w Berlinie zlecenie na urządzenie pewnej ilości komunikacyjnych stacji krótkofalowych. Przyłączenie Chin do światowej sieci radiotelegraficznej związane zostało przez stację krótkofalową w Mukdenie, którą przed pewnym czasem wybudowało towarzystwo „Telefunken”.

Kalendarzyk zebrań Ch. Z. Z.

Zebranie Ch. Z. Z. filji prac. Elektryczni i Tramwaji odbędzie się w piątek, dnia 14 grudnia br. o godz. 7 w lokalu p. Błocha (naprzeciw sądu).

Zebranie Ch. Z. Z. filji pracowników komunaln. odbędzie się w sobotę 15 bm. o godz. 6 w lokalu p. Błocha (naprzeciw sądu).

Zebranie rzemieślników rolnych powiatu szubińskiego odbędzie się w niedzielę, dnia 16 grudnia br. o godzinie 12,30 w południe w lokalu p. Budzyńskiego w Szubinie. Na porządku obrad sprawa bardzo ważna, udział wszystkich członków konieczny.

Z ŻYCIA TOWARZYSTW.

Tow. uczniów Kupieckich. Plenarne zebranie w piątek, o godz. 8 wiecz. w sali Resursy Kupieckiej. Na porządku dziennym sprawa obchodu gwiazdkowego. Liczny udział konieczny. Uprasza się zabrać ze sobą papier do dyktanda konkursowego.

Hod. Goł. Pocz. na miaso Bydgoszcz i okolice. Plenarne zebranie w sobotę o godz. 8 wieczorem przy ulicy Toruńskiej.

K. S. „Brda”. Zebranie miesięczne w sobotę 15. bm. o godz. 7 w lokalu p. Rutkowskiego przy ul. Grunwaldzkiej róg Wrocławskiej. Z powodu ważnych spraw komplet konieczny.

„Lutnia” Dziś w piątek 14. bm. o godz. 8 lekcja śpiewu. Z powodu bliskiego występu uprasza się wszystkich członków o przybycie.

S. M. P. „Naprzód”. Zebranie miesięczne dziś w piątek o godz. 7,30 w salce parafjalnej.

Bydg. Tow. Cyklistów. Wzywa się członków do oddania spisu zdobytych nagród w roku 1928 do dnia 15. 12. br. odbiera takowe sekretarz, Nowodworska 19.

S. M. P. „Wolność”. Roczne walne zebranie w niedzielę, 16. bm. o godz. 2 po poł. w sali zakładowej ks. ks. misjonarzy przy ulicy Ossolińskich. Przybycie wszystkich członków konieczne. Zebranie będzie prawomocne bez względu na ilość członków.

K. S. „Iron”. Nadzwyczajne zebranie miesięczne odbędzie się w piątek, 14. bm. o godz. 7 wieczorem w szkole na Okolu. Ważne sprawy. Przybycie wszystkich członków konieczne.

Bank Polski płać dnia 14 grudnia za:	
dolary amerykańskie	8,85 8,84
funtów szterlingów	43,09
franki szwajcarskie	171,09
franki francuskie	34,71
marki niemieckie	211,71
guldeny gdańskie	172,31
szylingi austriackie	124,98
liry włoskie	46,53
korony czeskie	26,32

Giełda warszawska

dnia 13 grudnia

Papier Państwowy i obligacje		
4-proc. poz. inwest.	110,00	110,50 109,90
5-proc. poz. premj. dol.	103,00	103,00 107,50
5-proc. poz. kon.	000,00	000,00 037,00
6-proc. poz. dol.	000,00	000,00 000,00
10-proc. poz. kol.	000,00	000,00 102,50
5-proc. poz. kol. konw.	000,00	000,00 060,00

Akcje w złotych:

Bank Polski	175,50—175,50
Bank Handlowy	000,00—120,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00—82,00
Spies	000,00—215,00
Sila i Światło	122,00—125,00
Częstocice	00,00—48,00
W. T. Węgla	094,50—094,00
Lilpop	40,25—40,00
Modrzejów	32,50—32,00
Ostrowieckie Zakłady	000,00—095,00
Pocisk	00,00—05,75
Rudzki	00,00—44,00
Starachowice	00,00—37,00

Foszukujemy zaraz
dzielnego monter
do linii elektrycznej niskiego napięcia. Zgłoszenia z świadectwami nadsyłać do Pomorskiej Elektrowni Krajowej „Gródek”, S. A. Toruń, ul. Mickiewicza 5. (34188)

Szanownej Klienteli do łaskawej wiadomości, że z dniem 15 grudnia 1928 r. otwieram mój największy i najwykwintniejszy w Bydgoszczy **Salon fryzjerski dla pań i panów** (15 kabin) urządzony według najnowszych wymogów. **Ondulacje** trwałą i wodną wykonuje się za pomocą aparatów najnowszego systemu. **Pierwszorządna fachowa obsługa.** **Artykuły kosmetyczne - Perfumerja. — Ceny przystępne.** **B. SIKORSKI, Bydgoszcz, Gdańska 21** Telefon nr. 817. (34157)

Tartak Zimnewody - Gustaw Kobelt
Tartak parowy i obróbka drzewa
Telef. 1737 **Bydgoszcz, ul. Toruńska 48** Telef. 2148
dostarcza z składnicy lub z dowózka
wszelkie rodzaje drzewa budulcowego i dla stolarzy kantówkę według listy, deski do skrzyń
Do natychmiastowej przeróbki sucha zapasy wszelkich grubości

Chorzy na cukrzyce
otrzymają bezpłatnie pouczającą broszurę nr. 10. (34115)
Dr. Gebhard & Sp., Gdańsk.

Poszukujemy do natychmiastowego wstąpienia **sily żeńskiej**
biegłej w pisanin na maszynie i w stenografji, z dokładną znajomością języka polskiego i niemieckiego w słowie i w piśmie. Posada stała. Zgłoszenia z własnoręcznie pisanym życiorysem, referencjami i odpisami świadectw prosimy nadsyłać do Adm. Dz. Bydg. pod szyfr „2226”

Na gwiazdkę
polecam (34158)
marcepany
dziennie świeży wyrob, **czekolade, pralinki pierniki**
najlepszej jakości, krajowe wyroby w wielkim wyborze.
J. Jaskólska Dworcowa 7.

Naszym dzieciom i młodzieży na gwiazdkę!
Szyller-Szkolnik dodaje do każdej zamówionej książki, drugą ciekawą i pożyteczną książkę darmo. **Piasecka. „Obowiązek”.** Powieść dla starszej młodzieży niezmiernie ciekawej treści. Na młodego czytelnika wywiera głębokie czarujące wrażenie, rozwija umysł, uszlachetnia duszę. Ładna oprawa, z 2. „Dzieje narodu Polskiego”. Bogate wydanie z mnóstwem ilustracji w tekście. Str. 333. W pięknej oprawie dla starszej młodzieży, z 2. **Harberton. „Dzieci Helony”.** Powieść dla młodzieży. Dzieło to pełne niesfobowej wesołości budzi w młodym czytelniku dążenia do wszystkiego, co wzniosłe, szlachetne i piękne. Ładna oprawa, z 2. **Edward Słoiński. „Prawdziwa bajka”.** Książka dla dzieci, techną szczerym humorem, upiększona licznymi ilustracjami, z 2. **Mila niespodzianka dla dzieci.** 25 tomików najciekawszych bajeczek, komedijek i powiastek dla dzieci. Przez najwybitniejszych autorów, tworzące bogatą bibliotekę dla dzieci — Wszystkie ilustrowane. — Złoty 3.— **Rościszewski. „Świat bajek”.** Czarodziejskie baśnie i legendy. Zbiór najciekawszych opowieści w ładnej oprawie. Ilustrowane. 3 zł. **Majewska. „Czytajmy wszystkie”.** Zbiór najciekawszych opowiadań, przgód i powiastek. Bogato ilustrowane. W ładnej oprawie z 2.— **„Nowy Robinson Kruzoe”.** Piękna, pełna i najbardziej wzruszająca opowieść o wielkim podróżniku. Treściwe, według oryginału opracowane wydanie. Obejmuje 167 stron z 1,50. Wysyłamy za gotówkę lub za zaliczeniem pocztowym, na wydatki załączyc z 1,50 (Można w znaczkach pocztowych). (Ogłoszenie załączyc do listu) — Redakcja „Świt”, Warszawa, Nowowiejska 32. (34174)

Piękny Serwis porcelanowy
Najlepszy potłarek gwiazdkowy
M. Dymkowski
Bydgoszcz
Gdańska 2. Tel. 1037

FABRYKA SIEMPI
L. Kapela
Poznań, Wrocławsk 1
Godia emaljowane
F. lja: Bydgoszcz
Gdańska 37. Tel. 1006.
24262

Zające
kupuje i płać za 1/2 kg. 1,20
Rogacze „ ” kg. od 1,—
Gęsi za pół kg. od 1,—
do 1,70 zł.
Bażanty, króliki i indyki
Leon Jankowiak
Gdańska 22. (33006)

Koniki
na biegunach, skórą obciągnę, duże gustowne sprzedaje tanio na raty. **Tapicernia, Jagiellońska 4 II** podwórze prawo. (33183)
Stenografji
wyucza listownie najdoskonalej Instytut Stenograficzny — Warszawa, **Krucza 26.** Księgarniom przesłałymi dziewięć różnych wydawnictw Wojnara 3, żądacie okazania 3046

Fabryka obuwi poszukuje **szlancera**
wykwalifikowanego, inteligentnego i energicznego, umiejącego przeprowadzić kalkulację lub **majstra szlancerni**
Zgłoszenia pod „D. B. B.” do Adm. Dz. Bydg. 34172
Przeczytaj! Napisz!
Otrzymasz bezpłatnie
wielki ilustrowany cennik zawierający wiele niezbędnych przedmiotów w każdym domu, jak to: radio (aparaty i sprzęt), gramofony, patefony, płyty, maszyny do szycia, rowery, platery, zegarki, biżuterje itp., które sprzedajemy na obszarze całej Rzeczypospolitej drogą korespondencyjną na warunkach niezwykle dogodnych. (327 6)
Dom Towarowy M. ORÓŃ, Warszawa, Zielna 11
Telefon 121-06.

Pocaulunki plamią?

Nie, jeżeli stale będziesz używała pomadkę do ust „Khasana-Superb.“ Dlatego wybiera Pani dbająca o swą urodę pomadki do ust i szminki „Khasana-Superb“, które są odporne na zmiany powietrza i nie farbują. Kolor pomadki i szminki dostosowuje się indywidualnie do cery.

DR. M. ALBERSHEIM
FRANKFURT N. M., LONDYN
GDAŃSK

Polecamy dalej:
Khasana-Perfum, Khasana-Puder
Khasana-Krem
Ządać wszędzie!

KHASANA-SUPERB

32'00

Po przejęciu olbrzymich zapasów wykwiutnego obuwia od renomowanej firmy Fr. Rogozliński i S-ka T. z o. p. Bydgoszcz, urządzam

wielką sprzedaż gwiazdkową

Bez względu na moje ceny bezkonkurencyjne, udzielam celem za-reklamowania mojego młodego przedsiębiorstwa przy zakupach gotówkowych na wszelkie towary, nie wykluczając śniegowców

5% rabatu reklamowego

LEON MAY

Magazyn wykwiutnego obuwia (32859)

Bydgoszcz, Jagiellońska 65-66 - Plac Teatr. 3, Tel. 973

Poszukuje się w mieście powiatowym od 1. I. 29. dobrze prosperujący **skład obuwia** lub **towarów krótkich.** Spieszne oferty uprasza się pod „402“ do Dzien. Bydg. (34139)

Bardzo korzystnie do kupienia 34138

samochód

kryto - ciężarowy marki Chevrolet, typ 1928, 3500 klm., 1¹/₂ - 2 tonn, tak jak nowy, wprost od właściciela. Spieszne oferty uprasza się pod „404“ do Dz. Bydg.

Obecnie możesz sprawić sobie również

ARCOPHON

czyli „głośnik o największej skali tonów“

ARCOPHON 4

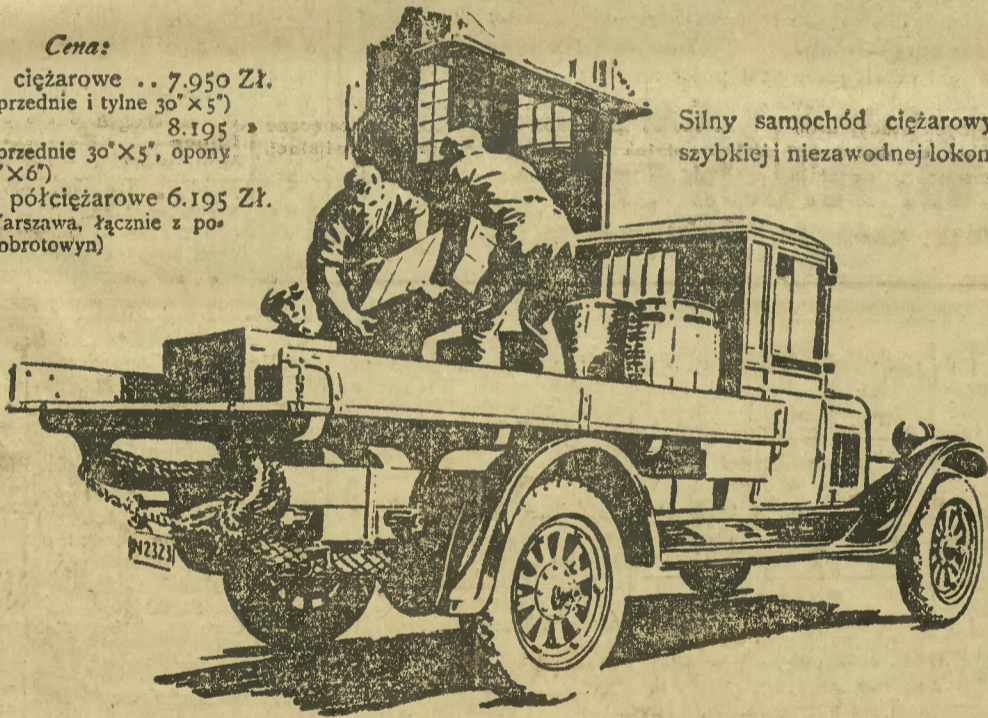
Niedosięgnięta konstrukcja głośnika „ARCOPHON“ w małym i prostym wykonaniu.

Prosimy zważać przy wszystkich sprzętach na **gwiazdę Telefunken!**

TELEFUNKEN

to najstarsze doświadczenie - najnowocześniejsza konstrukcja! (33111)

Cena:
Podwozia ciężarowe .. 7.950 Zł.
(Opony przednie i tylne 30" x 5") 8.195
(Opony przednie 30" x 5", opony tylne 32" x 6")
Podwozie półciężarowe 6.195 Zł.
(Loco Warszawa, łącznie z podatkiem obrotowym)

Silny samochód ciężarowy do szybkiej i niezawodnej lokomocji

Samochód ciężarowy służy do zwiększenia dochodowości i do powiększenia interesu

JAKO niezależny i najszybszy środek przewozu towarów, samochód ciężarowy używany jest w celu zwiększenia dochodowości przedsiębiorstwa. Mając to na uwadze każdy nabywca samochodu ciężarowego musi się liczyć przede wszystkim z jego ceną, kosztami utrzymania i reperacji, które muszą być umiarkowane.

Nowy model samochodu ciężarowego Chevrolet bezwzględnie odpowiada wszystkim tym wymaganiom.

Zbudowany z najlepszych i najmocniejszych materiałów ukazuje się na rynku dopiero po najcięższych próbach. Nie ulega nigdy poważniejszym uszkodzeniom. Przy minimalnym zużyciu paliwa silnik samochodu ciężarowego Chevrolet skonstruowany przez najznakomitszych

inżynierów amerykańskich dostarcza maximum siły pędnej.

Sprzedż jego sięga zawrotnych cyfr, co daje możność ofiarowania go na rynku po zdumiewająco niskiej cenie.

Dla sprawdzenia tych wszystkich zalet wystarczy jedna próba tego samochodu za pośrednictwem przedstawiciela General Motors, która przekona, że samochód ciężarowy tej marki w istocie przyczyni się do rozwinięcia interesu i zwiększenia jego dochodowości. *Wyrób General Motors. Wystawiamy na Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu, w roku 1929.*

Upoważnione Zastępstwo
E. STADIE AUTOMOBILE,
Bydgoszcz, Gdańska 160, tel. 16-02.

SAMOCHÓD CIĘŻAROWY CHEVROLET

GENERAL MOTORS W POLSCE, WARSZAWA

Od pękania chroni skórę lakierowaną

EOS

Oliwa do lakierków

Czyni skórę giętką i nadaje jej doskonały połysk.
EOS-WERK. Gdańsk.

34116

LAKIER DO PAZNOKCI POPY-LIBERTI NAJLEPSZY

Cena flakonów: 75 gr., zł 1., zł 3,25, zł 100 grm. zł 5,50, w pudełku ozdobnym zł 5,50. (34118)

Kamienie polne

wszelkich gatunków kupuje stale

W. Szulc i R. Łaganowski

Bydgoszcz, ul. Gdańska 102. Telefon 139. 82143

Wolny plac

około 100 metrów kw. i 8 komórek nadających się na składy lub pracownie, koło dworca, **wydzierżawie.** Wiadomość 14. i 15. 12. od godz. 12-16 **Dwór-cowa 33, gospodarz.** (34102)

Samochód Ford

model 1925, zamknięty, używany i gotów do jazdy, w dobrym stanie, **tanio na sprzedaż.** Bliz. infor macji udzielił **Schibblock, Gdańsk, Sandgrube 51b.** (34114)

Hipoteki

reguluje z dobrym skutkiem w kraju i zagranicą

St. Banaszak, obrońca prywatny, Bydgoszcz, ul. Cieszkowskiego 2. Telefon 1304. Długolecnia praktyka. (20390)

POLECENIA

Na gwiazdkę polecam korzystnie gwiazdorki, marcepany, pierniki, czekoladki etc. Własna wytwórnia. Kocerkowa, Dworcowa 33. (33839)

Leżanki kanapy i materace najtaniej i pod gw. rancją sprzedaje tylko Andrzej Nowak, Bydgoszcz, Wełniany Rynek 5/6 róg Podgórzej. Tel. 2143. (1642)

6 fotografii pocztówkowych 4 zł, legitymacyjna 1 zł, portret 2 zł. Poleca „Wioł” Sienkiewiczza 44. (19001)

Fasonowanie kapeluszy damskich i męskich. Bydgoszcz, Pomorska 22/23. 16031

Leżanki kanapy i materace najtaniej i na dogodnych warunkach poleca tylko ul. Grunwaldzka 129. (33627)

Bazar obuwia jest najtańszem źródłem zakupu obuwia wszelkiego rodzaju na miasto i okolice. Zarazem wykonują na miarę i reperacje. Jan Myszkowski, Bydgoszcz, Stary Rynek 20. 33960

Przyjmuję szycie w dom. Matuszewska, Dworcowa 98, IV ptr. 19036

Krawcowa na bieliznę damską i ręczne robotki poleca się najchętniej na wieś za małym wynagrodzeniem. Of. do filii Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „nr. 2320”. 19053

Abazury szybko i tanio wykonują. Adres wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19032)

Szczypy wagonowo. Krymski, Solec Kujawski, tel. 18. (18903)

Nowożeńcy! kupicie meble wszelkiego rodzaju oraz leżanki, kanapy i materace tylko u Andrzeja Nowaka, Bydgoszcz, Wełniany Rynek nr. 5/6, róg Podgórzej. Tel. 2143. (1640)

SPRZEDAŻE

Folwark 250 mórg, do wydzierżawienia bogaty żywy i martwy inwentarz 40.000 zł. 85 mórg do wydzierżawienia 20.000 zł. Skład, 5 pokoi do wydzierżawienia 4.000 zł. Zgł. Fr. Jasiołczyński, Mogilno, tel. nr. 26. (34098)

Resztówka 90 mórg pięknie położona, budynki, ziemia i kl. kolej w miejscu, przy wpłacie 40 tys. zł. na sprzedaż. Oferty do Dz. Bydg. pod „Resztówka 90”. 34109

Kamienica III-piętrowa, z 4 interesami, centrum miasta 135.000, wpłaty 75.000. Kamienica II-piętrowa rogowa z 2 interesami, druga III-piętrowa, centrum miasta 120.000 zł., wpłata do umowy. Kamienica II-piętrowa z 2 interesami, piekarnia, do objęcia 40.000 zł., wpłaty 25.000. Dom II-piętrowy z 2 interesami, jeden skład i 3 pokoje, do objęcia 25.000 zł. Dom I-piętrowy, ze składem rzeźnickim 17.000 zł. i wiele innych poleca Biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80

Sprzedaż - Kupno domów, gospodarstw, majątków itp. przeprowadza szybko „Mir” Bydgoszcz, Paderewskiego 32, tel 153.

Cukiernia (34038) duży lokal, urządzenie, nadaje się na każdą branżę, mieszkanie 3 pok. z kuchnią w Jarocinie, cena 3000 złotych. Zgł. Otręba, Jarocin, Kilińskiego 4.

Zakład fryzjerski męsko-damski oraz z wszelkimi aparatami elektr. i z mieszkaniem natychmiast sprzedam. Of. do Dz. Bydg. pod „J. W.” (34140)

Kamienica III ptr. komfort, śliczny ogród, wolne 4 pokojowe mieszkanie z łazienką i pokojem dla służby, przy pięknej ulicy w Bydgoszczy na sprzedaż. Of. pod „Jagiellońska” do Dz. Bydg. (34026)

Baczości Pierwszorzędny skład towarów krótkich 10.000 zł. Skład kolonialno-delikat. 2 wystawy, centrum 10.000 zł. Skład kolonialny z urządzeniem, mieszkaniem 3 pokojowym 6.000 zł. Skład pierwszorzędny Dworcowa, 5.000 zł. i wiele innych poleca biuro Pogoń, Bydgoszcz, Dworcowa 80.

Skład z urządzeniem wydzierżawiać za 650 zł. rocznie. A. Remlein, Solec Kujawski. (18982)

Skład mydła, perfum, galanterji, dobrze prosperujący w Grudziądzu z powodu wyjazdu na sprzedaż. Zgł. Szule, Grudziądz, Radzyńska 3. (34089)

Wielka sprzedaż używanych lecz dobrych rzeczy jak stoły, kanapy, fotele, łózka, krzesła, szafy, szafonierki, kuchnie, lustra, koniki, obuwie garderobę i wiele innych drobnych rzeczy. W składzie komisowym Sienkiewiczza 44. (19029)

Nowe leżanki tanio na sprzedaż. Szwederowo Leszczyńskiego 7. (34018)

Radjo 3 lampowe, komplet sprzedam bardzo tanio z powodu wyjazdu. Niedźwieździa 7, II ptr. 34127

Maszyna do pisania „Rosmann” w dobrym stanie za 350 zł., aparat fotograficzny jak nowy z satiwem 9x12 za 70 zł., szafa biurowa za 40 zł. okazujecie na sprzedaż. Gniatczyk, Bydgoszcz, ul. Jagiellońska nr. 14, III p. (34137)

Wózek dziecięcy spacerowy mało używany i ręczny dwukołowy sprzeda Szymanski, Skorupki 101. (19050)

Maszyna okrągła do poręczoch okazujecie na sprzedaż. Gdzie? wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19052)

Powóz myśliwski (Jagdswagen) sprzeda Kujawska 50. 18310

Maszynę (34136) do pisania „Ideal” z stołem tanio sprzedam. Szczypior, Kujawska 107.

Narzędzia kowalskie częściowo, koń na biegunach i kółkach na sprzedaż. Saperów 12, Jachceice. (19024)

Okolo 8 zbm. Jesion i wiąz do oddania. Oferty z podaniem ceny do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2 pod „J. F.” (19031)

Gramofon dobrze utrzymany na sprzedaż. Chwytywo 4, I p. (34104)

Samochód Fiat 501 w dobrym stanie sprzedam. Kujawska 37. Właściciel. (34110)

Radjo aparat 4-ro lampkowy „Neutrovox”, nowy bardzo tanio na sprzedaż. Słowackiego nr. 1, mieszkanie 8, oglądać od godz. 6-tej wieczor. (19028)

Wóz piekarski kryty kupię. Of. pod „Wóz” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. 19051

Wilk ostry do podwórza korzystnie sprzedam. Jachceice, Niecała 7. (34125)

Ostry duży pies tanio na sprzedaż podwórzowy. Sienkiewiczza 60, u gospodarza. 19049

Samochód sportowy mały typ na 2 osoby, za 1900 zł. sprzedam. Grunwaldza 98. 18983

Jablka nadające się na choinkę po 25 i 30 groszy. Tamże frak mało używany sprzedam. Gdańska 56 w podw. prawo. (34123)

Radjo 5 lampkowa neutrodyna kompletna z głośnikiem bezrutowym na sprzedaż. Mazowiecka 29, dzwonić do portjera. (18832)

Fortepjan pierwszorzędnej marki jak nowy bardzo korzystnie sprzedam. Koerd, Król. Jadwigi 4b. (18935)

Magie sprzedają korzystnie Górecki, Jeznicka 12. 34051

2 gramofony z nowymi wercami, jeden z mosiężną tubą i rower damski w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Grunwaldzka 146, skład. (34161)

KUPNA

Kupię wóz do przewożenia towarów możliwie pod zamknięciem. Ziolkowski, Kościelna 11, tel. 1095. 34094

Stoły w większych ilościach poszukujemy, prasę i sieczkarnię stawiamy. Bydgoska Centrala Paszy, Bydgoszcz, ul. Dworcowa nr. 18 d, tel. 11-35. (18942)

Piekarni dobrze zaprowadzonej, w Bydgoszczy poszukuję celem kupna lub dzierżawy wpłacić mogę 25-30.000 zł Agencji wykluczeni. Zgł. Maksymilian Nowak, Kobylin pow. Krotoszyn. 33414

Plecyc 4 kątny kupię. Of. do filji Dz. Bydg. pod „Plecyc”. (19038)

Skład tow. krótkich z mieszkaniem poszukuję w Bydgoszczy. Of. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „K. 100”. (19026)

POSADY WOLNE

Potrzebna od 1 stycznia samodzielna służąca z solidnymi referencjami. Sozańska, Dworcowa 78. Zgł. od 4-6. (18979)

Potrzebna ekspedjentka do składu rzeźnickiego siła pierwszorzędna. Długa 46. 18999

Fryzjer damsko-męski dzielny w ondulacji i strzyżeniu potrzebny zaraz za wysokiem wynagrodzeniem. Zgł. do Dz. Bydg. pod „Fryzjer 2.” (34040)

Krawiec po trzebny zaraz. Gdańska 75b. 34122

Pomocnik (34108) fryzjerski potrzebny zaraz. Posada stała. Kamieński, Św Trójcy 14.

Do majątku potrzebna kucharka ze znajomością chowu drobiu jak również rutynowana pokojowa. Zgłaszać się Gdańska 129 I ptr. prawo, pomiędzy godz. 2-4 po południu. (19047)

Gillette uleczy Cię od wstrętu do golenia

Wszystkim, którzy dotąd niechętnie "Odrabiali" codzienne golenie się — polecamy prawdziwe nożyki Gillette.

Cienkie ostrze Gillette usuwa z niezwykłą lekkością najtwardszy zarost. Kiedy się bardzo śpieszymy — oceniamy należycie wygodę tych niezwykle nożyków, albowiem ogolenie się przy pomocy "Gillette" zabił zaledwie kilka chwil — chroniąc równocześnie delikatną skórę.

Nożyki w opakowaniu po 30, 10 i 5 sztuk są do nabycia we wszystkich odnośnych sklepach.

Broszury "Właściwe golenie" bezpłatnie.

Prawdziwy Gillette nożyk

GILLETTE SAFETY RAZOR CO.

Oryginalne nożyki Gillette importowane bezpośrednio z Ameryki. (34112)

Poszukuję młodszego czeladnika kominarskiego zaraz. J. Marciniak, mistrz kominarski, Koronowo. (34022)	Gospodyni poszukuje posady od 1 stycznia na folwarku lub probostwie z dobrimi świadectwami. Of. do filji Dz. Bydg. pod „Gospodyni”. (19037)	Poszukuję od 1 stycznia 1929 w dzierżawę restaurację lub kawiarnię. Zgł. do Dz. Bydg. pod „nr. 1000”. 34099	Pokój umebł. bez łózka z ogrzewaniem zaraz lub od 15 do wynajęcia. Adres wskaże filja Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19048)
Zajęcie stałe w hurtowni dobrze zaprowadzonej otrzyma udziałający pożyczkę 5000 zł. Zgł. pod „Stale” do Dz. Bydg. (34141)	Szofer (19042) stangret, samotny, poszukuje posady zaraz lub później. Of. do filji Dz. Bydg. pod „Szofer B.”	Fachowiec poszukuje wodnego lub motorowego mlyna w dzierżawę lub na kupno wprost od właściciela mlyna. Zgł. pod „J. K. M.” do Dz. Bydg. (34101)	Solidnego pana na wspólny pokój z utrzymaniem poszukuje. Łokietka 25 I ptr. p. (19025)
Inwalida wojenny z papierami, lat 80-45, zdalny na stróża nocnego, nie żonaty, może się zgłosić zaraz do majątności Półko, poczta, kolej Łaskowice. (34036)	Starsza panna, sierota, sumienna, uczciwa szuka posady jako wyprzączycielka pani, służąca, panna do dzieci ze szcieniem od 1. I. 29. Of. pod „Uczciwa” do Dz. Bydg. (34129)	MIESZKANIA Mieszkanie 3 pokojowe do wynajęcia od gospodarza. Adres wskaże ekspedycja Dzień Bydg. (34130)	Pokoje kawalerskie od 25 zł wskaże „Norma” Gdańska nr. 24. (34145)
Służąca umiejąca gotować, przychodzi ewtl. na stałe z własną pościelą, o ile możliwości z b. zaboru rosyjskiego może się zgłosić. Krakowska 7, parter prawo. (19034)	Osoba do sprzedaży w kiosku potrzebna zaraz z małą kaucją. Gazeciarnia ul. Marcinkowskiego 1. (19046)	Mieszkanie 2 pokojowe umebł. z częściowem użytkowaniem kuchni wydzierżawie zaraz bezdzietnym. Adres wskaże Dz. Bydg. (34045)	RÓZNE Zgubione papiery wojskowe, wystawione przez P. K. U. Bydgoszcz na nazwisko Wiktor Urbanowski unieważnia się. (18892)
Służąca z gotowaniem, która podejmie się wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Bobowska, Farna 5. 34124	Uczennica biurową z lepszym wykształceniem przyjmę. Grunwaldzka 146, skład. 34105	Mieszkania 1 pokojowe z kuchnią, pokoje z użytkowaniem kuchni próżne wskaże „Norma” Gdańska 24. (34144)	Zgubiona książeczkę wojskową na nazwisko Leon Smul unieważniam. (18884)
Dziewczyna która umie gotować i dzieci kocha od 1. I. 29. potrzebna. Zgłosz. ul. Król. Jadwigi 7, II. (34119)	Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobrimi świadectw. umiejąca szyć. Zgłosić się pod „3824” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19027)	POKOJE 2 pokoje frontowe na parterze wśród mieściu, przy ruchliwej ulicy nadające się na biura, poszukuje. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „nr. 20-23”. 19040	Zgubilem dnia 19-20 listopada dowód osobisty i 3 zaświadczenia w języku polskim i 3 w języku rosyjskim. Prosi się o zwroćenie do P. Kalejty Bernardyńska 7, za wynagrodzeniem. 19035
Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobrimi świadectw. umiejąca szyć. Zgłosić się pod „3824” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19027)	Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobrimi świadectw. umiejąca szyć. Zgłosić się pod „3824” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19027)	Poszukuję posady jako pielęgniarka do starszej pani lub za bufetową. Of. do filji Dz. Bydg. pod „333”. (19022)	Poszukuję dla młodego małżeństwa 2 ładnie umebł. pokoje ewtl. z użytkowaniem kuchni, możliwie w centrum miasta, od 1 stycznia 1929 r. Łask. zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „220”. (18988)
Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobrimi świadectw. umiejąca szyć. Zgłosić się pod „3824” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19027)	Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobrimi świadectw. umiejąca szyć. Zgłosić się pod „3824” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19027)	Ubytkacje warsztatowe wraz z placem i kilku szopami oraz biurem do wynajęcia. Św. Trójcy 6, I ptr. (34107)	MATRYMONJALNE Kupiec zapozna inteligentną panią lub wdowę skromnych wymagań w celu towarzyskim. Zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „Dyskretny”. (19030)
Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobrimi świadectw. umiejąca szyć. Zgłosić się pod „3824” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19027)	Dziewczyna do 8 mies. dziecka z dobrimi świadectw. umiejąca szyć. Zgłosić się pod „3824” do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2. (19027)	W Gdyni przy ul. Gdańskiej naprzeciw ekspedycji towarowej są 2 sklepy z mieszkaniami stosowne dla każdego przedsiębiorstwa wprost od właściciela do wydzierżawienia. Brzóska. (34000)	Pokój (34121) umebł. dla 2 pań. Chwytywo 7, III ptr. lewo.
Pokój (34121) umebł. dla 2 pań. Chwytywo 7, III ptr. lewo.	Poszukuję posady jako pielęgniarka do starszej pani lub za bufetową. Of. do filji Dz. Bydg. pod „333”. (19022)	Poszukuję dla młodego małżeństwa 2 ładnie umebł. pokoje ewtl. z użytkowaniem kuchni, możliwie w centrum miasta, od 1 stycznia 1929 r. Łask. zgł. do filji Dz. Bydg. Dworcowa 2, pod „220”. (18988)	Życzenie gwiazdkowe! Wdowiec, lat 35, katolik, pragnie zapoznać pannę lub wdowę do lat 30 w celu matrymonjalnym. Uprasza się o dołączeniu fotografii, którą się później zwróci. Of. do Dz. Bydg. pod „Ceł”. (34151)

Za spokój duszy ś. p.

Idziego Świtały

radcy miejskiego w Bydgoszczy, odbędzie się w kościele Farnym w sobotę, dnia 15-go grudnia 1928 roku, o godzinie 9.30 przed południem,

nabożeństwo żałobne

na które zapraszają

Magistrat i Rada Miejska miasta Bydgoszczy.

34132

NA RATY KATALOG DARMO
LEON KIEŁPIŃSKI
BYDGOSZCZ 4 GRUNWALDZKA
TEL. 21-32 NR. 146

LIKIERY
KONJAKI

Akwawit 5%

POZNAN

NALEWKI
WÓDKI

Tanio
i na raty

Ubrania męskie
Płaszczki damskie i męskie
Suknie, ubranka, piaseczki

Lucjan Szulc
Bydgoszcz Jana Kazimierza 2

Świece i ozdoby na drzewka
mydła toaletowe,
perfumy, wody do ust
garnitury kryształowe
garnitury do manicure
i wszelkie inne artykuły toaletowe

poleca w wielkim wyborze (33474)

Ernst Mix, fabryka mydła
Bydgoszcz, ulica Gdańska 165

W wielkim wyborze
poleca
po najniższych cenach

Feliks FRYC
Bydgoszcz,
ul. Dworcowa 20

W A R B Ramisch.
Bydg. Gdańska 5

Pierniki marcypany czekolady cukry
poleca w wielkim wyborze

Wincenty Ramisch,
Bydgoszcz, Gdańska 5.
Tel. 1017.

Wyrób krajowy.

BOTANA
MASŁO ROSLINNE

Najlepsze masło roślinne
BOTANA
Najlepsza oliwa jadalna
POTOK

Wyrób krajowy.

Najlepszy tłuszcz do
smażenia - pieczenia
i gotowania

POTOKOL

SPAC. FABR. OLEJÓW ROSLIN.
J. D. POTOKA SYNOWIE
BEDZIN-MALOBAZ.

wyliczyć może każda gospodyni, o ile podniosła wartość mebli i ozdobiła mieszkanie przez użycie niezrównanego środka Meblo-Doktor.

MEBLO-DOKTOR
płyn w butelkach

znakomicie konserwuje i odświeża meble, usuwa plamy i nadaje im piękny połysk.

UWAGA: zmatowiałe, olejno malowane drzwi oraz ramy okienne doprowadza do stanu nowego, usuwając wszelkie plamy.

Do nabycia we wszystkich drogeriach.

Na Gwiazdkę
polecamy:

Towary niklowe i mosiężne / Kryształ
Szkło / Porcelanę / Stucce alpakowe,
hebanowe i aluminiowe / Sprzęty kuchenne
i domowe (34126)

w wielkim wyborze po najkorzystniejszych cenach

F. Kreski, BYDGOSZCZ
Gdańska 7.

Instrumenta muzyczne
po cenach gwiazdkowych

wyrobu własnego i zagranicznego
33569) poleca firma

Stanisław Niewczyk
Skład i pracownia instr. muzycznych
Bydgoszcz, Gdańska 147.

Cena ogłoszeń: 20 gr. za milim. 1 łamowo, szer. 38 m/m. Za reklamy na stronie przed ogłoszeniami 50 gr., w tekście na drugiej i trzeciej stronie 90 gr., na dalszych stronach 75 gr. za milim. 1 łam., szer. 67 m/m. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 20 gr., każde dalsze 10 gr.; dla poszukujących pracy oraz na nekrologi 20%, zniżki. Przy powtórzeniu ogłoszeń udziela się rabatu. Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie zniżki upadają. — Ogłoszenia zagraniczne 25%, dopłaty. — Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca o 20%, drożej. Za terminowe umieszczenie i przepisane miejsce administracja nie odpowiada. — Miejsce płatności: Bydgoszcz. — Konta bankowe: Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Ludowy, Bank Gospodarstwa Krajowego, Bank M. Stadhagen. — Konto czekowe: P. K. O. 203713 Poznań.